

INFORME 23/2011

INFRAESTRUCTURES
FERROVIÀRIES
DE CATALUNYA
(IFERCAT)
EXERCICI 2008

INFORME 23/2011

**INFRAESTRUCTURES
FERROVIÀRIES
DE CATALUNYA
(IFERCAT)
EXERCICI 2008**

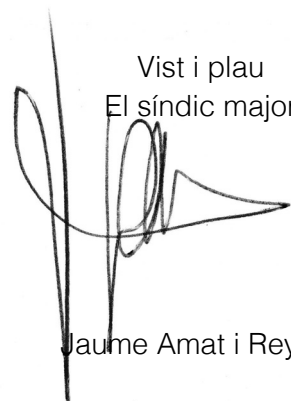
RAFAEL MORALES i ROSALES, secretari general suplent de la Sindicatura de Comptes de Catalunya,

CERTIFICO:

Que a Barcelona, el dia 13 de setembre del 2011, reunit el Ple de la Sindicatura de Comptes, sota la presidència del síndic major, I. Sr. Jaume Amat i Reyero, amb l'assistència dels síndics Sr. Andreu Morillas Antolín, Sra. Emma Balseiro Carreiras, Sr. Enric Genescà i Garrigosa, Sr. Jordi Pons i Novell, H. Sr. Joan-Ignasi Puigdollers i Noblom i Sra. Maria Àngels Servat i Pàmies, actuant-hi com a secretari el secretari general suplent de la Sindicatura, Sr. Rafael Morales i Rosales, i com a ponent el síndic Sr. Enric Genescà i Garrigosa, amb deliberació prèvia s'acorda aprovar l'informe de fiscalització 23/2011, relatiu a Infraestructures Ferroviàries de Catalunya, exercici 2008.

I, perquè així consti i tingui els efectes que corresponguin, signo aquest certificat, amb el vistiplau del síndic major.

Barcelona, 28 de setembre de 2011

Vist i plau
El síndic major

Jaume Amat i Reyero

ÍNDEX

ABREVIACIONS.....	7
1. INTRODUCCIÓ	9
1.1. INTRODUCCIÓ A L'INFORME	9
1.1.1. Objecte, abast material i temporal	9
1.1.2. Metodologia.....	9
1.2. INTRODUCCIÓ A L'ENS FISCALITZAT	9
1.2.1. Antecedents, constitució i naturalesa jurídica.....	9
1.2.2. Principal normativa aplicable	10
1.2.3. El Pla economicofinancer	11
1.2.4. Activitat d'IFERCAT	13
1.2.5. Variacions en les obres de la línia 9 del metro de Barcelona	14
1.2.6. Auditories.....	17
2. FISCALITZACIÓ ECONOMICOFINANCERA	17
2.1. INTRODUCCIÓ	17
2.2. BALANÇ.....	18
2.2.1. Anàlisi del Balanç	19
2.2.2. Immobilitzat material.....	20
2.2.3. Deutors comercials i altres comptes a cobrar.....	28
2.2.4. Inversions financeres a curt termini.....	29
2.2.5. Efectiu i altres actius líquids equivalents.....	29
2.2.6. Patrimoni net.....	30
2.2.7. Deutes a llarg termini.....	31
2.2.8. Deutes a curt termini.....	34
2.2.9. Creditors comercials i altres comptes a pagar	35
2.2.10. Administracions públiques deutores i creditors	36
2.2.11. Periodificacions a llarg termini i a curt termini.....	37
2.3. COMPTE DE PÈRDUES I GUANYS	38
2.3.1. Anàlisi del Compte de pèrdues i guanys	38
2.3.2. Altres ingressos d'explotació.....	39
2.3.3. Despeses de personal.....	41
2.3.4. Altres despeses d'explotació	43
2.3.5. Resultat financer	45
2.4. ESTAT DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET	45
3. FISCALITZACIÓ DE LA LIQUIDACIÓ PRESSUPOSTÀRIA.....	48
3.1. PRESSUPOST INICIAL	48

3.2.	ESTAT DE LA LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST	49
3.2.1.	Liquidació del pressupost d'ingressos.....	50
3.2.2.	Liquidació del pressupost de despeses	51
4.	FISCALITZACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ.....	54
4.1.	LEGISLACIÓ APLICABLE	54
4.2.	INFORMACIÓ SOBRE LA CONTRACTACIÓ D'IFERCAT	56
4.2.1.	Contractes de concessió d'obres.....	60
5.	CONCLUSIONS	63
5.1.	FISCALITZACIÓ ECONOMICOFINANCERA	63
5.2.	FISCALITZACIÓ PRESSUPOSTÀRIA.....	68
5.3.	FISCALITZACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ	69
6.	TRÀMIT D'AL·LEGACIONS.....	72
7.	RESPOSTA A LES AL·LEGACIONS	84

ABREVIACIONS

ACA	Agència Catalana de l'Aigua
ATM	Consorci de l'Autoritat del Transport Metropolità
BEI	Banc Europeu d'Inversions
DPTOP	Departament de Política Territorial i Obres Públiques
ETT	Empresa de Treball Temporal
GISA	Gestió d'Infraestructures, SA
IFERCAT	Infraestructures Ferroviàries de Catalunya
IRPF	Impost sobre la renda de les persones físiques
IVA	Impost sobre el valor afegit
LSCP	Llei de contractes del sector públic
M€	Milions d'euros
PEF	Pla economicofinancer
REE	Red Eléctrica de España, SAU
TMB	Transport Metropolità de Barcelona, denominació comuna de les empreses Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA i Transports de Barcelona, SA
TRLCAP	Text refós de la Llei de contractes de les administracions públiques

1. INTRODUCCIÓ

1.1. INTRODUCCIÓ A L'INFORME

1.1.1. Objecte, abast material i temporal

De conformitat amb la normativa vigent, i d'acord amb el Programa anual d'activitats de la Sindicatura de Comptes, s'emet el present informe de fiscalització, relatiu a l'empresa de la Generalitat Infraestructures Ferroviàries de Catalunya (IFERCAT) corresponent a l'exercici 2008. Des del 2006 aquesta empresa és de fiscalització anual obligatòria d'acord amb l'article 71 (modificat per la Llei 7/2004, del 16 de juliol) del Decret legislatiu 3/2002, del 24 de desembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya. Amb anterioritat, aquesta Sindicatura ha emès els informes de fiscalització 39/2010 i 8/2011, corresponents als exercicis 2006 i 2007, respectivament.

L'objecte d'aquest Informe és el següent:

- Anàlisi dels estats financers corresponents a l'exercici 2008.
- Anàlisi de la liquidació pressupostària i avaluació de la seva correcta realització en termes econòmics i financers.
- Anàlisi del compliment de la legalitat en matèria de contractació.

1.1.2. Metodologia

Les proves realitzades, de compliment i substantives, han estat aquelles que, de forma selectiva, s'han considerat necessàries per tal d'obtenir evidència suficient i adient, amb l'objectiu d'aconseguir una base raonable que permeti manifestar les conclusions que es desprenen del treball realitzat sobre la informació economicofinancera i els preceptes legals que són d'aplicació a la societat, d'acord amb les normes d'auditoria pública generalment acceptades.

1.2. INTRODUCCIÓ A L'ENS FISCALITZAT

1.2.1. Antecedents, constitució i naturalesa jurídica

IFERCAT és una empresa pública sotmesa a la Generalitat, que ha d'ajustar la seva activitat a l'ordenament jurídic privat sens perjudici de les excepcions que assenyala la seva llei de creació, i que està inclosa en l'article 1.b.1 del Decret legislatiu 2/2002, del 24 de desembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei 4/1985, del 29 de març, de l'Estatut de l'empresa pública catalana.

En l'informe de la Sindicatura 39/2010 ja es van explicar amb detall els antecedents, la constitució, l'objecte social i els òrgans d'IFERCAT.

La composició del Consell d'Administració a 31 de desembre del 2008 és la següent:

Consell d'Administració d'IFERCAT

	Nom de la persona	Càrrec que ocupa
Presidenta	Pilar de Torres i Sanahuja	Presidenta d'IFERCAT
Vocals	Agustí Abelaira i Dapena	Cap de l'Àrea de Programes Interdepartamentals del Departament d'Economia i Finances
	Oriol Balaguer i Julià	Director General de Ports, Aeroports i Costes del DPTOP*
	Xavier Casas i Masjoan	President de Gestió d'Infraestructures, SA (GISA)
	Carmina Llumà i Ras	Secretària general del DPTOP*
	Josep Mir i Bagó	President de Túnel i Accessos de Barcelona, SAC (TABASA) i Túnel del Cadí
	Manel Nadal i Farreras	Secretari per a la Mobilitat del DPTOP*
	Joan Carles Rovira i Garcia	Director general de l'Institut Català de Finances Holding
	Ramon Seró i Esteve	Director general de l'Autoritat del Transport Metropolità (ATM)
	Manuel Villalante i Llauredó	Director general del Transport Terrestre del DPTOP*
Secretària del Consell	Carme Sardà i Vilardaga	Advocada en cap del DPTOP*

Font: Memòria d'IFERCAT de l'exercici 2008.

* DPTOP: Departament de Política Territorial i Obres Públiques.

El càrrec de director general d'IFERCAT està vacant des de l'1 d'abril del 2007. Segons l'article 12.1 del Decret 308/2006, del 25 de juliol, d'aprovació dels estatuts d'IFERCAT, el seu nomenament correspon al Govern de la Generalitat a proposta del conseller competent en matèria de transports.

1.2.2. Principal normativa aplicable

La principal normativa aplicable a IFERCAT és la següent:

- Directiva 2004/17/CE del Parlament Europeu i del Consell del 31 de març del 2004 sobre coordinació dels procediments d'adjudicació de contractes en els sectors de l'aigua, de l'energia, dels transports i dels serveis postals.
- Llei 31/2007, del 30 d'octubre, sobre procediments de contractació en els sectors de l'aigua, l'energia, els transports i els serveis postals.
Aplicable als contractes licitats a partir de l'1 de maig del 2008.
- Llei 30/2007, del 30 d'octubre, de contractes del sector públic (LCSP).
Aplicable als contractes licitats a partir de l'1 de maig del 2008.
- Llei 4/2006, del 31 de març, ferroviària, així com la restant normativa ferroviària del sector del transport.
- Reial decret legislatiu 2/2000, del 16 de juny, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de contractes de les administracions públiques (TRLCAP).
Aplicable als contractes licitats fins al 30 d'abril del 2008.

- Llei 48/1998, del 30 de desembre, sobre procediments de contractació en els sectors de l'aigua, l'energia, els transports i les telecomunicacions, per la que s'incorporen a l'ordenament jurídic espanyol les directives 93/38/CEE i 92/13/CEE.
Aplicable als contractes licitats fins al 30 d'abril del 2008.
- Reial decret 1514/2007, del 16 de novembre, pel qual s'aprova el Pla general de comptabilitat.
- Reial decret 1098/2001, del 12 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament general de la Llei de contractes de les administracions públiques.
- Llei 16/2007, del 21 de desembre, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2008.
- Decret legislatiu 3/2002, del 24 de desembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya.
- Decret legislatiu 2/2002, del 24 de desembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei 4/1985, del 29 de març, de l'Estatut de l'empresa pública catalana.
- Decret legislatiu 1/2002, del 24 de desembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de patrimoni de la Generalitat de Catalunya.
- Decret 308/2006, del 25 de juliol, d'aprovació dels Estatuts de l'ens Infraestructures Ferroviàries de Catalunya.

Per la seva rellevància i especificitat, en l'apartat següent es detallen els principals aspectes referents al nou Pla economicofinancer (PEF) aprovat en la sessió del Govern del dia 29 de juliol del 2008, que modifica l'aprovat el 5 d'octubre del 2004.

1.2.3. El Pla economicofinancer

El 25 de juny del 2002, el Govern de la Generalitat de Catalunya aprovà el PEF per a la construcció de la línia 9 del metro de Barcelona, i encarregà a GISA l'execució d'aquesta infraestructura per compte de la Generalitat. En aquest PEF es preveia el finançament de la línia 9 sota la modalitat de pagament ajornat (mètode alemany).

El 21 d'octubre del 2003, el Govern acordà la subrogació d'IFERCAT en la posició de la Generalitat en la totalitat dels drets i de les obligacions que es derivaven dels contractes d'obres encomanats a GISA respecte a la línia 9.

El 5 d'octubre del 2004, s'aprovà el primer PEF d'IFERCAT, en tant que administrador de la línia 9 i responsable de la seva construcció i manteniment.

En l'informe de la Sindicatura 39/2010, es van detallar els principals aspectes del primer PEF d'IFERCAT i del Conveni entre GISA i IFERCAT, aprovats pel Govern de la Generalitat el 5 d'octubre i el 28 de desembre del 2004, respectivament.

Durant el període 2004-2008, el Govern de la Generalitat va autoritzar modificacions i noves inversions de les actuacions encomanades a IFERCAT en relació amb la línia 9 del metro de Barcelona. Així mateix, també va encarregar a IFERCAT la realització d'estudis i projectes per a la implantació de l'Eix Transversal Ferroviari, de la Línia Orbital de la Regió Metropolitana de Barcelona i de la Plataforma Logística Intermodal de les Terres de l'Ebre. L'import d'aquestes modificacions i noves actuacions s'hauria d'incloure en el proper PEF que IFERCAT presentés al Govern per a la seva aprovació.

El 28 de juliol del 2008, el Consell d'Administració d'IFERCAT va aprovar el nou PEF, el qual fou aprovat en la sessió del Govern de la Generalitat del dia 29 de juliol del 2008. Aquest nou PEF està integrat pel conjunt de drets i d'obligacions que es deriven de la construcció i manteniment de la línia 9, així com dels estudis i projectes per a la implantació de la resta d'infraestructures ferroviàries que li ha encomanat el Govern. Aquest nou PEF fa referència al període 2002-2053.

El 29 de juliol del 2008, el Govern de la Generalitat també va aprovar els següents aspectes relacionats amb el finançament d'IFERCAT:

- Acordar que IFERCAT haurà de percebre de l'empresa que presti el servei de transport ferroviari l'import del cànon per a la utilització de les infraestructures ferroviàries i totes aquelles altres tarifes i taxes que s'estableixin. Correspon a l'Entitat Metropolitana del Transport la prestació d'aquest servei, que pot dur a terme amb mitjans propis o a través de Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA.
- Autoritzar IFERCAT a licitar els contractes necessaris per a la construcció, conservació, manteniment i explotació de les estacions de la línia 9 del metro de Barcelona mitjançant la figura contractual de concessió d'obra pública prevista a la Llei 30/2007, del 30 d'octubre, de contractes del sector públic.
- Autoritzar IFERCAT i GISA perquè puguin modificar, en allò que escaigui, les relacions contractuals vigents establertes fins al moment.

Per a les obres del conjunt d'estacions de la línia 9, el Govern estableix un model de finançament mitjançant contractes pels quals IFERCAT adjudica la concessió de les obres a empreses del sector privat que assumeixen la construcció, el manteniment i el finançament de les obres, a canvi d'una tarifa tècnica que IFERCAT pagarà durant la vigència de la concessió. A més, un cop es posi en funcionament la línia 9, IFERCAT percebrà de l'empresa que presti el servei de transport de viatgers un cànon per l'ús d'aquesta infraestructura.

L'Estat de tresoreria previst en el PEF aprovat el 29 de juliol del 2008 corresponent al període 2002-2053 és el que es detalla en el quadre següent:

Estat de tresoreria previst en el PEF (2002-2053)

Cobraments d'ingressos, d'aportacions de capital i de finançament aliè:	Import	Total
a) Ingressos d'explotació:		14.114,30
- Cànon per l'ús del túnel de la línia 9 a cobrar del futur operador d'aquesta línia	3.052,78	
- Subvencions del DPTOP destinades a finançar el cànon del període 2009-2044 a pagar a les empreses concessionàries de les estacions de la línia 9	9.896,48	
- Ingressos de manteniment i energia elèctrica (ATM / TMB)	1.145,68	
- Altres ingressos no convencionals	19,36	
b) Aportacions de capital de la Generalitat de Catalunya (DPTOP)		700,00
c) Subvencions de capital de l'Administració General de l'Estat durant el període 2009-2013 (disposició addicional tercera de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya)		1.943,05
d) Disposicions de finançament bancari (1)		3.815,60
- Préstecs del BEI	1.300,00	
- Finançament de la tresoreria	1.279,80	
- Finançament de la reposició d'infraestructures	1.179,08	
- Altre finançament bancari	56,72	
Total cobraments		20.572,95
Pagaments d'inversions, de despeses i de finançament aliè:	Import	Total
a) Inversions:		4.981,90
- Obra no concessionable (2)	3.027,90	
- Re inversió anys 2033-2053	1.689,68	
- Despeses financeres intercalars	264,32	
b) Pagaments de despeses d'explotació		11.199,25
c) Pagaments de despeses financeres		984,46
d) Amortitzacions de finançament bancari (1)		3.370,08
- Préstecs del BEI	1.300,00	
- Finançament de la tresoreria	1.271,63	
- Finançament de la reposició d'infraestructures	741,73	
- Altre finançament bancari	56,72	
Total pagaments		20.535,69
Disponibilitats de caixa i saldos pendents de cobrament/pagament:	Import	Total
a) Efectiu en caixa a 31 de desembre del 2053		38,27
b) Hisenda Pública		(1,01)
Total disponibilitats de caixa i saldos pendents de cobrament/pagament		37,26

Imports en milions d'euros.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Acord de Govern de la Generalitat del 29 de juliol del 2008, d'aprovació del PEF d'IFERCAT.

Notes:

- (1) El saldo viu del finançament bancari a 31.12.2053, data de la fi de la vigència del PEF, és de 445,52 M€ i correspon al finançament posterior al període constructiu.
- (2) Les inversions en obra no concessionable inclouen l'import, sense IVA, de les certificacions d'obra, dels serveis afectats i de les expropiacions.

1.2.4. Activitat d'IFERCAT

D'acord amb els encàrrecs efectuats pel Govern de la Generalitat i pel Departament de Política Territorial i Obres Públiques, l'activitat d'IFERCAT es distribueix en quatre grans projectes:

- Línia 9 del metro de Barcelona.
- Grans eixos ferroviaris:
 - Eix Transversal Ferroviari.
 - Línia Orbital Ferroviària de la Regió Metropolitana de Barcelona.

- Plataforma Logística Intermodal de les Terres de l'Ebre.
- Tren tramvia del Bages, de les Terres de Lleida, i entre Girona i el seu aeroport.

IFERCAT és l'administrador de la línia 9 del metro de Barcelona, així com el responsable de la seva construcció i manteniment. Pel que fa a la resta d'actuacions, IFERCAT té l'encàrrec de redactar diversos estudis i projectes per a la seva implantació.

Des del punt de vista econòmic, el principal projecte d'IFERCAT correspon a la línia 9 del metro de Barcelona, amb un pressupost total, segons el PEF, de 6.829,72 M€, que es distribueix de la següent forma:

Pressupost total de la línia 9

Concepte	Concessionable	No concessionable	Total
Tram I	1.088,30	916,53	2.004,83
Tram II	775,97	702,06	1.478,03
Tram III	739,50	345,49	1.084,99
Tram IV	689,47	1.088,95	1.778,42
Instal·lacions i altres	-	483,45	483,45
Total	3.293,24	3.536,48	6.829,72

Imports en milions d'euros.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Acord de Govern de la Generalitat del 29 de juliol del 2008, d'aprovació del PEF d'IFERCAT.

En el PEF del 2008 es mostra de forma separada el pressupost de les obres que corresponen a les estacions la construcció de les quals està previst poder adjudicar mitjançant contractes de concessió d'obra (obres concessionables), del pressupost de la resta d'obres (obres no concessionables).

En relació amb les obres concessionables cal tenir en compte els següents aspectes:

- Algunes de les obres que en el PEF del 2008 consten com a concessionables ja havien estat en part executades i constaven activades com a immobilitzats en curs en l'actiu d'IFERCAT, motiu pel qual en formalitzar els contractes de concessió han estat donades de baixa del Balanç d'IFERCAT i entregades al concessionari per a la seva finalització (vegeu apartat 2.2.2.1).
- No totes les obres que tenen el caràcter de concessionables han estat concessionades durant l'exercici 2008, ja que resten pendents d'adjudicar els corresponents contractes de concessió d'obra.

1.2.5. Variacions en les obres de la línia 9 del metro de Barcelona

En el quadre següent es mostra el grau d'execució de les obres de la línia 9 del metro assolit a 31 de desembre del 2008 i la seva evolució respecte a l'exercici anterior, per a cadascun dels trams en què es divideixen les obres. També es mostren les variacions introduïdes en el PEF del 2008 respecte al pressupost en vigor l'any 2007.

Línia 9 del metro de Barcelona

Concepte	Pressupost				Execució				Executat respecte al pressupost		
	Pressupost aprovat 2007 (a)	Incorporació obra	Incorporació revisions de preus	Pressupost aprovat 2008 (PEF) (b)	Obra executada a 31.12.2008 IFERCAT (c)	Obra executada a 31.12.2008 concessionada (d)	Total executat a 31.12.2008	Total executat a 31.12.2007 (e)	% obra executada / pressupost aprovat a 31.12.2008	% obra executada / pressupost aprovat a 31.12.2007	Grau d'avanç execució obres 2007-2008
	(A)	(B)	(C)	(D=A+B+C)	(E)	(F)	(G=E+F)	(H)	(G/D)	(H/A)	(G-H)
Tram I	788.000	869.164	347.660	2.004.824	868.381	374.998	1.243.379	423.270	62,0%	53,7%	820.109
Tram II	791.300	480.148	206.580	1.478.028	453.759	-	453.759	258.950	30,7%	32,7%	194.809
Tram III	447.229	499.427	138.340	1.084.996	48.809	-	48.809	27.769	4,5%	6,2%	21.040
Tram IV	1.017.202	566.268	194.950	1.778.420	1.130.638	398.794	1.529.432	818.316	86,0%	80,4%	711.116
Instal·lacions i altres	651.237	(232.258)	64.470	483.449	148.437	-	148.437	48.858	30,7%	7,5%	99.579
Total	3.694.968	2.182.749	952.000	6.829.717	2.650.024	773.792	3.423.816	1.577.163	50,1%	42,7%	1.846.653

Imports en milers d'euros.

Font: Elaboració pròpia a partir del PEF i dels majors d'immobilitzacions en curs d'IFERCAT.

Notes:

- (a) Pressupost aprovat per Acord de Govern del 29 de maig del 2007, pel qual s'autoritza que IFERCAT encomani a GISA la modificació de diverses actuacions de construcció de la línia 9 del metro.
- (b) Pressupost segons el PEF d'IFERCAT aprovat en la sessió del Govern del dia 29 de juliol del 2008.
- (c) L'import executat inclou les certificacions d'obra (1.928,97 M€), les compensacions financeres (20,26 M€) i les revisions de preus (335,28 M€), més l'IVA corresponent (365,51 M€). L'import sense IVA consta registrat en l'immobilitzat material en curs d'IFERCAT a 31.12.2008.
- (d) L'import executat inclou l'import de tots els costos activats per IFERCAT a la data de formalització de la concessió (674,05 M€), més l'IVA corresponent (99,74 M€). L'import sense IVA ha estat donat de baixa de l'immobilitzat en curs d'IFERCAT durant l'exercici 2008.
- (e) A efectes comparatius, l'import executat a 31 de desembre del 2007, que en aquella data ascendia a 1.440,71 M€, ha estat incrementat amb les revisions de preus, de 136,45 M€, fins assolir els 1.577,16 M€ que mostra el quadre. Així mateix, d'acord amb la distribució que mostra el PEF del 2008, s'han inclòs 197,53 M€ com a import executat en el tram I, els quals constaven classificats en el tram II fins al 31 de desembre del 2007. Les obres reclassificades corresponen al tram entre les estacions d'Amadeu Torner i el Parc Logístic de la Zona Franca.

Variacions en el pressupost

El pressupost de la línia 9 del metro de Barcelona que constava aprovat en l'Acord de Govern del 29 de maig del 2007 ascendia a 3.694,97 M€, últim acord pel qual el Govern havia autoritzat la modificació de diverses actuacions en relació amb aquesta infraestructura.

Amb l'aprovació del nou PEF el pressupost s'incrementa fins a 6.829,72 M€. Aquest augment en l'import total de la inversió en 3.134,75 M€, s'explica per:

- La incorporació d'obres (concessionables i no concessionables) per un total de 2.182,75 M€, que corresponen a noves actuacions i a la variació del cost d'obres ja pressupostades. Els principals increments són els següents:
 - Increment del cost de seguretat en la construcció del túnel, amb un increment del pressupost de 658,00 M€.
 - Incorporació de sis noves estacions, amb un pressupost de 546,00 M€.
 - Nous requeriments tecnològics relacionats amb la seguretat, amb un increment del pressupost de 304,00 M€.
 - Prolongació la línia 9 en un total de cinc kilòmetres, amb un pressupost de 200,00 M€.
 - Increment de les expropiacions i serveis afectats, amb un increment del pressupost de 121,00 M€.
- La incorporació de revisions de preus per 952,00 M€, de les quals 456,58 M€ corresponen a obres concessionables i 495,42 M€ corresponen a obres no concessionables.

Variacions en l'execució de les obres

A 31 de desembre del 2007, l'import total de les obres executades de la línia 9 ascendia a 1.577,16 M€, la qual cosa suposa un grau d'execució del 42,7% respecte al pressupost aprovat mitjançant Acord de Govern del 29 de maig del 2007.

A 31 de desembre del 2008 les obres executades ascendeixen a 3.423,82 M€ i representen el 50,1% del pressupost aprovat en el PEF aprovat el 29 de juliol del 2008.

1.2.6. Auditories

Els Comptes anuals abreujats d'IFERCAT de l'exercici 2008 han estat auditats per KPMG Auditores SL, auditors que n'han emès un informe favorable sense excepcions.

La Intervenció General de la Generalitat de Catalunya no ha emès cap informe d'auditoria en relació amb els comptes d'IFERCAT corresponents a l'exercici 2008, ni cap dictamen de diagnòstic financer referent a aquest exercici.

2. FISCALITZACIÓ ECONOMICOFINANCERA

2.1. INTRODUCCIÓ

Els Comptes anuals abreujats de l'exercici 2008 són els primers que IFERCAT ha preparat d'acord amb el Reial decret 1514/2007, del 16 de novembre, pel qual s'aprova el Pla general de comptabilitat.

En aplicació del que preveu l'apartat 1 de la disposició transitòria quarta d'aquest Reial decret, IFERCAT ha considerat els comptes de l'exercici 2008 comptes anuals inicials, per la qual cosa en el Balanç, en el Compte de pèrdues i guanys, i en la resta d'estats no es presenten les xifres comparatives de l'exercici anterior.

En la nota 21 de la Memòria "Aspectes derivats de la transició a les noves normes comptables" consten el Balanç i el Compte de pèrdues i guanys abreujats inclosos en els Comptes anuals de l'exercici 2007, que van ser aprovats pel Consell d'Administració el 29 d'abril del 2008. Els comptes de l'exercici 2007 van ser formulats d'acord amb l'anterior Pla general de comptabilitat, aprovat pel Reial decret 1643/1990, del 20 de desembre, vigent aquell exercici. La nota 21 també inclou una explicació de les principals diferències entre els criteris comptables aplicats l'exercici anterior i els actuals, així com la quantificació de l'impacte que produeix aquesta variació de criteris comptables en el patrimoni net a 1 de gener del 2008.

Cal assenyalar que IFERCAT segueix, tal com correspon, les prescripcions del Pla general de comptabilitat amb les adaptacions al Pla general de comptabilitat pública, quan escau.

Tot seguit es mostren els Comptes anuals abreujats d'IFERCAT corresponents a l'exercici 2008: Balanç, Compte de pèrdues i guanys, i Estat de canvis en el patrimoni net, així com els resultats de la seva fiscalització.

D'acord amb el que estableix el Real decret 1514/2007, del 16 de setembre, pel qual s'aprova el Pla general de comptabilitat, IFERCAT no està obligada a presentar l'Estat de fluxos d'efectiu ja que pot formular els comptes anuals abreujats.

2.2. BALANÇ

A continuació es presenta el Balanç abreujat a 31 de desembre del 2008:

Balanç abreujat en el tancament de l'exercici 2008

Concepte	31.12.2008
ACTIU	
Immobilitzat intangible	19.720
Immobilitzat material	1.799.932.123
Inversions financeres a llarg termini	741
Actiu no corrent	1.799.952.584
Deutors comercials i altres comptes a cobrar:	
- Clients per vendes i prestacions de serveis	2.181.734
- Altres deutors	66.179.911
Inversions financeres a curt termini	49.106
Efectiu i altres actius líquids equivalents	459.364.735
Actiu corrent	527.775.486
Total Actiu	2.327.728.070
PATRIMONI NET I PASSIU	
Fons propis:	
- Patrimoni	488.178.650
- Resultats negatius d'exercicis anteriors	(435.550)
- Resultat de l'exercici	313.756
Ajustos per canvi de valor	(30.570.467)
Subvencions, donacions i llegats rebuts	4.626.000
Patrimoni net	462.112.389
Deutes a llarg termini:	
- Deutes amb entitats de crèdit	1.600.000.000
- Altres deutes a llarg termini	30.570.467
Periodificacions a llarg termini	884.462
Passiu no corrent	1.631.454.929
Deutes a curt termini:	
- Deutes amb entitats de crèdit	17.129.382
Creditors comercials i altres comptes a pagar:	
- Altres creditors	216.994.589
Periodificacions a curt termini	36.781
Passiu corrent	234.160.752
Total Patrimoni net i Passiu	2.327.728.070

Imports en euros.

Font: Comptes anuals abreujats d'IFERCAT de l'exercici 2008.

2.2.1. Anàlisi del Balanç

El Balanç d'IFERCAT a 31 de desembre del 2008 presenta una xifra de 2.327,73 M€.

El principal epígraf de l'actiu és l'immobilitzat material amb un saldo a 31 de desembre del 2008 de 1.799,93 M€, i correspon gairebé en la seva totalitat, un 99,7%, a la línia 9 del metro de Barcelona que està en fase d'execució.

Les certificacions d'obra, així com la resta de despeses inherents a aquesta infraestructura (despeses financeres, bàsicament, i cost de les expropiacions i dels serveis afectats) s'activen en l'Immobilitzat material en curs i no tenen cap impacte en el Compte de pèrdues i guanys. Les altes de l'exercici 2008 per aquest concepte són de 996,91 M€.

Cal assenyalar, però, que durant l'exercici 2008 s'ha donat de baixa de l'immobilitzat material en curs el cost de les obres concessionades que ja estaven executades, de 674,05 M€, import que IFERCAT ha cobrat de les empreses concessionàries.

L'epígraf d'efectiu i altres actius líquids equivalents mostra un saldo a 31 de desembre del 2008 de 459,36 M€ en concepte de posicions líquides en el compte de Tresoreria corporativa de la Generalitat de Catalunya, on IFERCAT diàriament transfereix tots els seus saldos bancaris. Aquest saldo procedeix bàsicament dels cobraments rebuts el 19 i el 23 de desembre de les entitats concessionàries com a compensació per les obres dels trams I i IV prèviament executades per IFERCAT.

Pel que fa al passiu, el principal epígraf correspon als deutes a llarg termini amb entitats de crèdit amb un saldo a 31 de desembre del 2008 de 1.600,00 M€, que correspon a préstecs del Banc Europeu d'Inversions (BEI) destinats al finançament de la línia 9 del metro de Barcelona. D'aquest import, 300,00 M€ han estat atorgats l'any 2008, mentre que els restants 1.300,00 M€ foren atorgats entre els anys 2004 i 2006.

Durant l'exercici 2008, IFERCAT ha disposat d'un import de 627,00 M€, dels quals 300,00 M€ corresponen al préstec atorgat l'exercici 2008, i 327,00 M€ a préstecs atorgats en anys anteriors. A la fi de l'exercici 2008 tots els préstecs estan íntegrament disposats.

En el passiu també destaca per la seva importància el patrimoni net amb un saldo a 31 de desembre del 2008 de 462,11 M€, que està integrat bàsicament per les aportacions de la Generalitat.

En els següents apartats es detalla el contingut dels epígrafs més significatius del Balanç, i es descriuen les incidències observades en la seva fiscalització.

2.2.2. Immobilitzat material

El detall i els moviments de l'immobilitzat material corresponents a l'exercici 2008 són els següents:

Immobilitzat material

Concepte	Immobilitzacions materials			Immobilitzacions materials en curs	Total
	Altres instal·lacions	Mobiliari	Equips per a processos d'informació		
Cost a 1.1.2008	79.023	107.736	116.901	1.472.960.408	1.473.264.068
Addicions	-	1.935	8.796	947.545.978	947.556.709
Capitalització despesa financera	-	-	-	53.276.955	53.276.955
Baixes	-	-	-	(674.050.000)	(674.050.000)
Cost a 31.12.2008	79.023	109.671	125.697	1.799.733.341	1.800.047.732
Amortització acumulada a 1.1.2008	(7.290)	(13.118)	(46.558)	-	(66.966)
Amortitzacions*	(7.231)	(11.526)	(29.886)	-	(48.643)
Amortització acumulada a 31.12.2008	(14.521)	(24.644)	(76.444)	-	(115.609)
Valor net comptable a 31.12.2008	64.502	85.027	49.253	1.799.733.341	1.799.932.123

Imports en euros.

Font: Memòria dels comptes anuals abreujats d'IFERCAT de l'exercici 2008.

* Correspon a la dotació de l'exercici 2008.

Tot seguit s'analitzen els moviments i la composició de les immobilitzacions materials en curs i de les immobilitzacions materials.

2.2.2.1. Immobilitzacions materials en curs

En les immobilitzacions materials en curs s'activen els costos de les infraestructures que IFERCAT està construint (línia 9 del metro de Barcelona), i dels estudis i projectes de les infraestructures que estan en fase de planificació (eixos ferroviaris, principalment).

El criteri de comptabilització consisteix a activar tots els costos directament relacionats amb aquestes infraestructures: cost dels estudis informatius i d'impacte ambiental, honoraris de redacció dels projectes, cost de les expropiacions, certificacions d'obra, despeses financeres, etc. Durant el període de planificació i de construcció aquestes inversions no són objecte d'amortització, la qual s'iniciarà un cop comenci la seva explotació comercial.

Els moviments i els saldos de l'exercici 2008 de les partides que componen les immobilitzacions materials en curs són els següents:

Immobilitzacions materials en curs

Concepte	Saldo a 31.12.2007	Addicions	Baixes	Saldo a 31.12.2008
Expropiacions	22.187.198	1.010.849	-	23.198.047
Serveis afectats	7.312.941	2.236.902	-	9.549.843
Certificacions construccions en curs	1.222.815.364	706.152.852	(674.050.000)	1.254.918.216
Interessos de crèdits bancaris	79.221.716	54.197.024	-	133.418.740
Comissions bancàries	200.000	500.000	-	700.000
Ingressos bancaris per inversions	(1.739.814)	(920.069)	-	(2.659.883)
Projectes de la línia 9	4.296.696	15.005.713	-	19.302.409
Projectes eixos Ferroviaris	1.796.496	3.912.408	-	5.708.904
Revisions de preus	117.633.586	217.645.487	-	335.279.073
Compensació financera	19.174.127	1.081.767	-	20.255.894
Altres construccions en curs	62.098	-	-	62.098
Total	1.472.960.408	1.000.822.933	(674.050.000)	1.799.733.341

Imports en euros.

Font: Elaboració pròpia a partir dels majors de comptes d'IFERCAT de l'exercici 2008.

A continuació es fa una descripció de les incidències que s'han posat de manifest en la fiscalització de tots els comptes que integren les immobilitzacions materials en curs, així com de diversos aspectes que s'han observat en els moviments d'altres i baixes d'aquests comptes.

Certificacions de construccions en curs

En aquest compte es registren els imports de les certificacions d'obra emeses pels contractistes a càrrec d'IFERCAT corresponents a la línia 9 del metro de Barcelona, on es reflecteixen les obres executades.

Durant l'exercici 2008 s'han activat 706,15 M€ i s'han donat de baixa 674,05 M€ en concepte de certificacions de les construccions en curs, que a la fi de l'exercici assoleixen un total de 1.254,92 M€.

Les baixes registrades l'exercici 2008 corresponen a certificacions d'obra que ja havien estat activades amb anterioritat en relació amb les estacions dels trams I i IV en construcció, estacions que el desembre del 2008 han estat objecte de sengles contractes de concessió d'obra pública per un període de trenta-dos anys i vuit mesos en el cas del tram I, i de trenta-un anys i nou mesos en el cas del tram IV. Durant el període de vigència dels contractes, les empreses concessionàries es faran càrrec de la finalització de la construcció de l'obra, així com del seu manteniment, conservació i explotació, i hauran d'obtenir el finançament necessari (vegeu apartat 4.2.1).

La baixa de l'immobilitzat de les infraestructures objecte de la concessió es troba emparada en el fet que els plecs de clàusules que regeixen els contractes de concessió d'obra pública estableixen que els concessionaris assumeixen el risc de construcció i el risc de disponibilitat que se'n deriva.

D'acord amb les normes comptables, aquesta transferència de riscos implica que les infraestructures objecte de la concessió s'hagin de comptabilitzar en l'actiu de les empreses concessionàries i que l'ens concedent, durant la vigència de la concessió, només hagi de comptabilitzar la tarifa tècnica anual en el Compte de pèrdues i guanys.

El desenvolupament futur d'aquest contractes de concessió d'obra pública permetrà determinar l'efectiva assumpció de riscos per cadascuna de les parts (IFERCAT i els concessionaris), i comprovar, per tant, la correcció de no comptabilitzar en el Balanç d'IFERCAT els actius objecte de la concessió d'obres.

D'acord amb el que estableixen els plecs de clàusules que regeixen els contractes de concessió d'obra pública, un cop formalitzats els contractes, IFERCAT ha percebut dels concessionaris l'import equivalent al cost de les obres ja executades en relació amb les estacions objecte de la concessió, més l'IVA corresponent, import que passarà a integrar la tarifa tècnica a satisfer anualment a partir de la posada en funcionament de les estacions.

Interessos de crèdits bancaris

En aquest compte IFERCAT registra els interessos dels préstecs destinats al finançament de les obres de la línia 9 del metro de Barcelona.

Els préstecs que durant l'exercici 2008 financen la línia 9 del metro són els següents:

- Quatre préstecs atorgats pel BEI durant el període 2004-2008, els quals a 31 de desembre del 2008 assoleixen els 1.600,00 M€ i es troben íntegrament disposats. El tipus d'interès del préstec atorgat l'exercici 2004, de 650,00 M€, és variable i IFERCAT té contractats diversos contractes de permuta financera (*swap*) per assegurar-lo, mentre que els altres tres préstecs tenen tipus d'interès fixos. La mitjana dels tipus d'interès meritats l'exercici 2008 de tots els préstecs del BEI ajustats amb els interessos obtinguts dels *swap* és del 4,3%
- Dues pòlisses de crèdit amb un límit de 200,00 M€ cadascuna, contractades el 30 de juny i el 30 de setembre de l'exercici 2008, respectivament, i cancel·lades el 23 de desembre del mateix exercici. Els tipus d'interès de les disposicions de les pòlisses són variables, i estan referenciats a l'euríbor. La mitjana dels tipus d'interès meritats l'exercici 2008 d'aquestes dues pòlisses de crèdit és del 4,9%.

Durant l'exercici 2008 els interessos comptabilitzats per IFERCAT dins les immobilitzacions materials en curs han estat de 54,20 M€ i l'import total dels interessos activats a 31 de desembre del 2008 ascendeix a 133,42 M€.

Revisat el càlcul dels interessos a càrrec d'IFERCAT meritats durant l'exercici 2008 s'ha observat que els següents imports no han estat comptabilitzats com a més cost de les inversions en la línia 9 del metro de Barcelona:

- Interessos de préstecs del BEI d'1,04 M€, que corresponen als interessos pendents de pagament meritats entre el 15 de desembre i el 31 de desembre del 2008 del préstec de 650,00 M€ atorgat a IFERCAT l'exercici 2004.
- Interessos de pòlisses de crèdit d'import 6,95 M€, que corresponen a la totalitat dels interessos meritats i pagats de les dues pòlisses de crèdit contractades l'exercici 2008.

Per altra banda, els interessos meritats l'exercici 2007 que estaven pendents de pagament a 31 de desembre del 2007 han estat pagats per un import superior en 0,06 M€ al que s'havia provisionat en aquella data, sense que IFERCAT hagi efectuat l'activació dels interessos que no s'havien provisionat l'exercici anterior.

Finalment cal esmentar que també s'han registrat en aquest compte els interessos a favor d'IFERCAT dels *swap* contractats per assegurar el tipus d'interès variable del préstec del BEI atorgat l'exercici 2004. Els interessos comptabilitzats per aquest concepte com a menys cost de les immobilitzacions materials han estat de 4,64 M€. Revisat el seu càlcul s'ha observat que l'import comptabilitzat és superior en 0,05 M€ als interessos meritats durant l'exercici 2008.

Com a resultat de totes aquestes incidències s'observa que a 31 de desembre del 2008 resten pendents d'activar interessos de préstecs bancaris per un total de 8,10 M€.

Comissions bancàries

En aquest compte IFERCAT registra les comissions dels préstecs destinats al finançament de les obres de la línia 9 del metro de Barcelona.

Durant l'exercici 2008 les comissions bancàries comptabilitzades per IFERCAT dins les immobilitzacions materials en curs han estat de 0,50 M€ i l'import total activat a 31 de desembre del 2008 ascendeix a 0,70 M€.

Tal com ja s'ha esmentat en el punt anterior relatiu als interessos de crèdits bancaris, durant l'exercici 2008 IFERCAT ha contractat dues pòlisses de crèdit amb un límit de 200,00 M€ cadascuna, les comissions d'obertura de les quals ascendeixen a un total de 0,50 M€, que és l'import que s'ha comptabilitzat.

Adicionalment, durant l'exercici 2008 IFERCAT ha contractat un nou préstec amb el BEI de 300,00 M€. D'acord amb el que estableix el contracte, aquest préstec té una comissió d'obertura de 0,10 M€ a pagar en el moment de fer la primera disposició.

Tot i que es va disposar de la totalitat del préstec en data 27 de novembre del 2008, IFERCAT no ha comptabilitzat la comissió d'obertura ja que el BEI ha autoritzat posposar el seu pagament al 29 de gener del 2009.

D'acord amb el fet que el préstec ha estat disposat en la seva totalitat durant l'exercici 2008, atenent a la seva meritació, aquesta comissió d'obertura de 0,10 M€ s'hauria d'haver registrat com a més saldo de les immobilitzacions materials en curs.

Ingressos bancaris per inversions

En aquest compte es registren els interessos meritats pel compte de tresoreria operativa de la Generalitat de Catalunya (*cash pooling*), tant pel que fa als interessos a favor d'IFERCAT pels excedents de tresoreria com pel que fa als interessos a càrrec d'IFERCAT per les disposicions d'aquest compte de tresoreria (d'ara en endavant disposicions de la pòlissa corporativa).

Durant l'exercici 2008 els interessos comptabilitzats com a menys immobilitzacions materials en curs han estat de 0,92 M€, import que està integrat per:

- a) Interessos a favor d'IFERCAT pels excedents de tresoreria, d'1,30 M€. Aquests excedents de tresoreria corresponen a la part dels préstecs obtinguts per al finançament de la línia 9 del metro de Barcelona que puntualment durant l'exercici no ha estat necessari aplicar al pagament de despeses relacionades amb la seva construcció.

Tal com ja es va argumentar en l'informe 39/2010 i reiterar en l'informe 8/2011, els interessos a favor d'IFERCAT, d'1,30 M€, s'haurien d'haver comptabilitzat com a ingrés de l'exercici en el Compte de pèrdues i guanys, en lloc de registrar-los com a menys cost de les immobilitzacions materials en curs.

Per coherència amb aquest criteri, les despeses financeres corresponents al finançament obtingut que transitòriament no s'ha utilitzat, s'haurien d'haver considerat despesa financera de l'exercici en el Compte de pèrdues i guanys, en lloc de registrar-los com a més cost de les immobilitzacions materials en curs.

- b) Interessos a càrrec d'IFERCAT per les disposicions de la pòlissa corporativa, de 0,38 M€. Pel que fa a aquests interessos s'han observat les incidències següents:

- No inclouen els interessos meritats l'últim trimestre de l'exercici 2008, de 18.056 €.
- S'haurien d'haver considerat com a despesa financera de l'exercici en el Compte de pèrdues i guanys, en lloc de registrar-los com a més cost de les immobilitzacions materials en curs.

Projectes de la línia 9

En aquest compte IFERCAT registra el cost dels projectes de construcció de la línia 9 del metro de Barcelona.

Durant l'exercici 2008 els nous costos dels projectes de la línia 9 comptabilitzats per IFERCAT dins les immobilitzacions materials en curs han estat de 15,00 M€ i l'import total activat a 31 de desembre del 2008 ascendeix a 19,30 M€.

En la revisió de les altes registrades l'exercici 2008 s'ha observat com a incidència que manquen comptabilitzar 51.912€ que corresponen a l'import meritat l'exercici 2008 pendent de pagament que es deriva del conveni formalitzat entre IFERCAT, l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) i Gestió d'Infraestructures SA (GISA) el 2 de desembre del 2005.

D'acord amb aquest conveni IFERCAT havia de pagar a l'ACA el cost dels estudis sobre l'impacte hidroecològic de les obres de la línia 9 del metro de Barcelona en els aquífers del Delta del Llobregat, amb pagaments parcials durant el període 2006-2010.

En relació amb aquest conveni, en l'informe de fiscalització 8/2011 ja es va assenyalar que en l'exercici 2007 mancaven registrar 51.194€ i que 95.690€ s'havien comptabilitzat en el Compte de pèrdues i guanys, incidències que no han estat regularitzades l'exercici 2008.

Per tant, l'import total que resta pendent d'activar a 31 de desembre del 2008 com a immobilitzacions materials en curs ascendeix a 0,20 M€.

El saldo a 31 de desembre del 2008 inclou 0,41 M€ que corresponen als honoraris satisfets l'exercici 2006 per l'assessorament rebut per articular un model de gestió que permetés que el finançament de la línia 9 del metro de Barcelona no computés a efectes del SEC 95. Aquests honoraris s'haurien de donar de baixa de les immobilitzacions materials en curs amb càrrec al Compte de pèrdues i guanys, tal com ja es va recomanar en els informes de fiscalització 39/2010 i 8/2011.

Compensació financera

En aquest compte IFERCAT registra els imports satisfets als contractistes de la línia 9 del metro de Barcelona amb motiu del canvi de sistema de pagament implantat l'any 2005, que fins aquella data s'efectuava a la fi de la construcció de l'obra i va passar a efectuar-se per certificacions parcials o mensuals. L'import pagat als contractistes correspon als interessos meritats fins a la data del canvi de model més la cancel·lació del deute que tenia IFERCAT amb els contractistes en aquella data.

Durant l'exercici 2008 IFERCAT ha comptabilitzat com a major cost en concepte de compensació financera un import d'1,08 M€, que correspon a la reclassificació de despeses

per aquest concepte que l'exercici 2007 es trobaven incorrectament activades en el compte de Certificacions construccions en curs.

Altres construccions en curs

Aquest compte recull despeses corrents d'IFERCAT de l'exercici 2002, any de constitució de l'entitat, que es van considerar com a més cost de la línia 9 del metro de Barcelona. Aquestes despeses corresponen bàsicament a despeses de personal i a serveis exteriors, que l'any 2002 s'haurien d'haver comptabilitzat com a despeses de primer establiment a amortitzar durant un període de cinc anys (des del 2003 fins al 2007), tal com ja es va recomanar en els informes de fiscalització 39/2010 i 8/2011.

Durant l'exercici 2008 no s'han comptabilitzat altes en aquest compte, i el saldo a 31 de desembre del 2008 ascendeix a 0,06 M€.

L'exercici 2008, la totalitat del saldo a 31 de desembre s'hauria de donar de baixa de les immobilitzacions materials en curs amb càrrec al Compte de pèrdues i guanys, ja que en el nou Pla general de comptabilitat no està prevista l'activació de les despeses de primer establiment.

2.2.2.2. *Convenis entre el Departament de Política Territorial i Obres Públiques, GISA, IFERCAT i FIRA 2000, SA*

En l'Informe de fiscalització 39/2010 es va fer una descripció detallada dels convenis formalitzats per IFERCAT amb GISA, FIRA 2000, SA, Fira Internacional de Barcelona i el Departament de Política Territorial i Obres Públiques (DPTOP) els exercicis 2005 i 2006.

En resum, les parts es comprometen en aquests convenis als aspectes següents:

- IFERCAT i GISA adoptaran els acords necessaris per executar les obres de construcció del "pou d'entrada" i de la línia 9 en els terrenys de FIRA 2000, SA, de tal forma que s'ocupin únicament els espais assenyalats en el conveni i es respecti al màxim l'activitat firal.
- FIRA 2000, SA, cedeix a IFERCAT el dret d'ocupació temporal dels terrenys necessaris per a la introducció de la màquina tuneladora de construcció del túnel de la línia 9 i per al dipòsit dels materials de construcció. En contraprestació FIRA 2000, SA, percebrà una indemnització per l'ocupació temporal dels terrenys i pels perjudicis que aquesta ocupació causarà.
- El DPTOP, a través d'IFERCAT, construirà a càrrec seu un passadís de comunicació que unirà l'estació de metro "Fira" de la línia 9 amb el vestíbul del recinte firal Gran Via,

sobre el qual FIRA 2000, SA, executarà les obres d'instal·lacions i els acabats conforme al previst en el conveni.

- IFERCAT i GISA construiran, a càrrec d'IFERCAT, una galeria de serveis sobre el passadís de comunicació.
- IFERCAT, un cop acabada la construcció de la galeria de serveis, cedirà amb caràcter exclusiu a FIRA 2000, SA, els drets d'ús dels espais corresponents, per un període de trenta anys. En contraprestació FIRA 2000, SA, pagarà un cànon a IFERCAT.

D'aquests convenis en resulten un dret d'ocupació temporal dels terrenys de FIRA 2000, SA, una compravenda de la galeria de serveis amb part del pagament ajornat, i una cessió d'ús gratuïta del passadís de comunicació.

Tal com ja es va fer constar en els informes de fiscalització 39/2010 i 8/2011, les incidències observades en relació amb el registre comptable d'aquestes operacions són les següents:

- Compravenda de la galeria de serveis: tot i que el conveni estableix que IFERCAT cedeix a FIRA 2000, SA, amb caràcter exclusiu els drets d'ús de la galeria de serveis durant un període de trenta anys, per les condicions d'aquesta operació es dedueix que es tracta d'una compravenda amb una part del pagament ajornat.
- Cessió d'ús gratuïta del passadís de comunicació: tot i que en els convenis no s'estableix de forma expressa la cessió del passadís de comunicació a FIRA 2000, SA, per les condicions d'ús que es determinen es dedueix que existeix una cessió d'ús gratuïta d'aquest passadís a FIRA 2000, SA, un cop IFERCAT hagi finalitzat la seva construcció.

Respecte a aquestes dues incidències la Sindicatura reitera les recomanacions efectuades en els informes de fiscalització 39/2010 i 8/2011 de reflectir aquestes operacions en els estats financers d'acord amb la seva naturalesa.

2.2.2.3. *Immobilitzacions materials*

En les immobilitzacions materials es registren les instal·lacions i el mobiliari de les oficines d'IFERCAT, així com els equips per a processos d'informació.

La valoració de les immobilitzacions materials s'efectua a preu d'adquisició menys l'amortització acumulada que correspon, la qual es calcula d'acord amb el mètode lineal en funció dels anys de vida útil dels béns: quatre anys en el cas dels equips per a processos d'informació i deu anys per a les instal·lacions, l'utilitatge i el mobiliari.

El cost de les immobilitzacions materials brutes a la fi de l'exercici ascendeix a 0,31 M€ i l'amortització acumulada és de 0,12 M€. La Sindicatura no ha fiscalitzat les altes de l'exer-

cici 2008 ja que el seu import és immaterial, i en la revisió del càlcul de la dotació a l'amortització registrada l'exercici 2008 no s'han observat incidències.

2.2.3. Deutors comercials i altres comptes a cobrar

El detall de l'epígraf de deutors comercials i altres comptes a cobrar a 31 de desembre del 2008 és el següent:

Deutors comercials i altres comptes a cobrar

Concepte	Saldo a 31.12.2008
Clients per vendes i prestacions de serveis:	
- GISA	2.181.734
Altres deutors:	
- Administracions públiques	66.179.911
Total	68.361.645

Imports en euros.

Font: Comptes anuals abreujats d'IFERCAT de l'exercici 2008.

Tot seguit s'analitzen aquests saldos deutors.

Clients per vendes i prestació de serveis

El saldo a 31 de desembre del 2008 del compte de clients per vendes i prestació de serveis, de 2,18 M€, correspon íntegrament a l'import facturat per IFERCAT a GISA en aplicació de la clàusula vuitena del conveni formalitzat el 29 de desembre del 2004 per ambdues entitats en relació amb la construcció de la línia 9 del metro de Barcelona.

Segons aquesta clàusula, IFERCAT i GISA anualment podran determinar una compensació a favor d'IFERCAT en concepte de participació en l'import que GISA cobra a les empreses adjudicatàries de les obres de la línia 9 per la tasca de gestió de les obres efectuada (6,0% de l'import de l'obra executada més la revisió de preus).

Tal com ja es va observar en els informes de fiscalització 39/2010 i 8/2011, el conveni signat entre GISA i IFERCAT no estableix de forma clara i detallada els conceptes i la forma de càlcul de l'import a facturar anualment.

Pel que fa a l'exercici 2008, el criteri de càlcul per determinar l'import a facturar a GISA ha estat aplicar un 90,0% a les despeses d'explotació d'IFERCAT, excepte en el cas de les despeses per serveis de professionals independents en què a algunes factures s'ha aplicat un 100,0%, a d'altres un 90,0% i, en algunes, un percentatge inferior.

Revisat el càlcul efectuat per IFERCAT d'acord amb aquests criteris, s'ha observat que l'exercici 2008 existeix un excés de facturació a GISA de 0,18 M€. Aquest excés es deriva principalment d'un error de suma, així com del fet d'haver utilitzat com a base de càlcul algunes despeses d'explotació per un import diferent del que consta en la comptabilitat.

Altres deutors

El saldo deutor amb administracions públiques a 31 de desembre del 2008, d'un total de 66,18 M€, s'analitza en l'apartat 2.2.10 d'aquest informe.

2.2.4. Inversions financeres a curt termini

Les inversions financeres a curt termini, de 49.106€, corresponen a una part dels interessos a favor d'IFERCAT meritats pels contractes de permuta financera (*swap*) destinats a cobrir el tipus d'interès variable del préstec de 650,00 M€ atorgat pel BEI.

A 31 de desembre del 2008 els interessos dels contractes de permuta financera (*swap*) pendents de cobrament ascendeixen a 2,30 M€, import que segons el nou Pla general de comptabilitat hauria de figurar en l'actiu en l'epígraf d'inversions financeres a curt termini. IFERCAT té comptabilitzat aquest import com a menys saldo del compte de passiu que recull els interessos a pagar a curt termini de deutes amb entitats de crèdit (vegeu apartat 2.2.8).

Pel que fa als 49.106€ que figuren en l'actiu com a inversions financeres a curt termini, s'haurien de donar de baixa amb càrrec al compte d'immobilitzacions materials en curs, on consten registrats a l'haver en concepte d'interessos de crèdits bancaris, ja que segons ha comprovat la Sindicatura el seu càlcul i comptabilització no són correctes.

2.2.5. Efectiu i altres actius líquids equivalents

El detall del saldo a 31 de desembre del 2008 de l'epígraf d'efectiu i altres actius líquids equivalents és el següent:

Efectiu i altres actius líquids equivalents

Concepte	Saldo a 31.12.2008
Caixa	533
Bancs i institucions de crèdit	-
Tresoreria corporativa de la Generalitat de Catalunya	459.364.202
Total	459.364.735

Imports en euros.

Font: Comptes anuals abreujats d'IFERCAT de l'exercici 2008.

Com a conseqüència de la signatura el 18 de juliol del 2007 del protocol d'adhesió al model de gestió de tresoreria corporativa de la Generalitat de Catalunya, basat en un sistema de *cash pooling*, IFERCAT transfereix diàriament els seus saldos bancaris a la tresoreria de la Generalitat.

Per aquest motiu a 31 de desembre del 2008 el saldo de bancs i institucions de crèdit és de zero euros.

El saldo a 31 de desembre del 2008 en concepte de Tresoreria corporativa de la Generalitat de Catalunya, d'import total 459,36 M€, està integrat per:

- Les posicions líquides a favor d'IFERCAT, de 458,49 M€, de les quals:
 - 381,90 M€ corresponen a una part dels cobraments rebuts el 19 i el 23 de desembre de les entitats concessionàries com a compensació per les obres dels trams I i IV prèviament executades per IFERCAT.
 - 59,47 M€ corresponen a la part no utilitzada a la fi de l'exercici del préstec del BEI disposat el 27 de novembre de 300,00 M€.
 - 17,12 M€ corresponen a la part de l'aportació de la Generalitat consignada en el pressupost de l'exercici 2008 d'un total de 68,49 M€ que a la fi de l'exercici restava pendent de cobrament.
- Els interessos a favor d'IFERCAT de 0,87 M€ en concepte de remuneració dels excedents de tresoreria meritats el quart trimestre de l'exercici 2008 que es trobaven pendents de cobrament a 31 de desembre del 2008.

Els interessos meritats el quart trimestre de l'exercici 2008 han estat cobrats el 3 de febrer del 2009 per 0,71 M€. La diferència correspon a la retenció d'IRPF del 18% aplicada sobre els interessos meritats, que ha estat comptabilitzada per IFERCAT dins l'exercici 2009 en funció del seu pagament efectiu.

Finalment cal esmentar que a 31 de desembre del 2008 no consten registrats en el compte de Tresoreria corporativa de la Generalitat de Catalunya l'import dels interessos a càrrec d'IFERCAT meritats per les disposicions de la pòlissa corporativa corresponents al quart trimestre de l'exercici 2008, interessos que han estat pagats el 27 de febrer del 2009 per 18.056 €. A la fi de l'exercici, s'hauria d'haver dotat la corresponent provisió amb càrrec al Compte de pèrdues i guanys.

2.2.6. Patrimoni net

El patrimoni net mostra un saldo a 31 de desembre del 2008 de 462,11 M€, que està integrat per:

- Els fons propis inicials d'IFERCAT de 0,06 M€.
- Les aportacions de la Generalitat de Catalunya establertes en les lleis de pressupostos anuals, de 488,12 M€. D'aquest import 68,49 M€ corresponen a l'aportació de l'exercici 2008 mentre que els restants 419,63 M€ corresponen a les aportacions del període 2005-2007.
- La subvenció de capital rebuda de GISA en relació amb la subrogació de les obres de la línia 9, de 4,63 M€.

- Els resultats negatius d'exercicis anteriors, de 0,44 M€, i els resultats positius de l'exercici 2008, de 0,31 M€.
- El valor negatiu de les operacions de cobertura de fluxos d'efectiu, de 30,57 M€. Aquest import correspon al valor actual a 31 de desembre del 2008 dels contractes de permuta financera (*swap*), desfavorable per a IFERCAT, que mostren els informes de valoració emesos per les entitats financeres amb les que han contractat els *swap*.

En relació amb la subvenció de capital rebuda de GISA, de 4,63 M€, en els informes de fiscalització 39/2010 i 8/2011 ja es va indicar que:

- Un import de 4,48 M€ estava destinat a finançar la "Comissió d'estructuració de projecte i compromís de finançament" corresponent a la signatura del Contracte marc per al finançament de la línia 9 del metro de Barcelona formalitzat el 28 d'octubre del 2003. En aplicació de l'Acord de Govern de la Generalitat del 21 d'octubre del 2003, IFERCAT va pagar un 50,0% d'aquesta comissió. El restant 50,0% no ha estat pagat per IFERCAT ja que les operacions de finançament previstes en el Contracte marc del 2003 a les que corresponia aquesta part de la comissió no s'han arribat a formalitzar.
- Un import de 0,15 M€ estava destinat a finançar el cost dels estudis i treballs tècnics necessaris per al desenvolupament del projecte de finançament, cost que IFERCAT va pagar l'exercici 2003.

La Sindicatura de Comptes entén que la part de la subvenció que finança els costos assumits per IFERCAT de 2,39 M€, d'acord amb la seva naturalesa corrent, s'hauria d'imputar al compte de Resultats d'exercicis anteriors, així com també la part de la subvenció que no es va aplicar al seu destí inicial, de 2,24 M€, en no tenir una assignació a una finalitat específica.¹

2.2.7. Deutes a llarg termini

El detall dels deutes a llarg termini a 31 de desembre del 2008 és el següent:

Deutes a llarg termini

Concepte	Saldo a 31.12.2008
Deutes amb entitats de crèdit	1.600.000.000
Passius per derivats financers	30.570.467
Total	1.630.570.467

Imports en euros.

Font: Comptes anuals abreujats d'IFERCAT de l'exercici 2008.

1. Arran de les al·legacions s'ha modificat part de la redacció d'aquest paràgraf.

El saldo viu dels deutes a llarg termini a 31 de desembre del 2008 es troba dins del límit d'endeutament de 2.035,00 M€ autoritzat per la Generalitat a IFERCAT en la Llei 16/2007, del 21 de desembre, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per a l'exercici 2008.

A continuació s'analitzen els diferents tipus de deutes a llarg termini d'IFERCAT.

Deutes a llarg termini amb entitats de crèdit

El detall dels deutes a llarg termini amb entitats de crèdit a 31 de desembre del 2007 i a 31 de desembre del 2008 es mostra en el quadre següent:

Deutes a llarg termini amb entitats de crèdit

Entitat	Import inicial o límit	Data formalització	Termini (anys)	Amortització*	Saldo a 31.12.2007	Saldo a 31.12.2008
BEI	650.000.000	Octubre 2004	30	Pagaments anuals iguals i consecutius el mes de setembre (des del 2012 fins al 2034), excepte en el cas de tres disposicions de 130,00 M€ en total, cadascuna de les quals s'amortitza en un sol pagament a la data de venciment (l'any 2034 amortització de 45,00 M€, i l'any 2035 de 44,00 M€ més 41,00 M€)	650.000.000	650.000.000
BEI	300.000.000	Desembre 2005	30	Pagaments anuals iguals i consecutius per a cada disposició (entre el 2014 i el 2037), excepte en el cas de dues disposicions de 60,00 M€ en total, cadascuna de les quals s'amortitza en un sol pagament a la data de venciment (l'any 2037 amortització de 44,00 M€ i l'any 2038 de 16,00 M€)	275.000.000	300.000.000
BEI	350.000.000	Febrer 2006	30	Pagaments anuals iguals i consecutius per a cada disposició (entre el 2016 i el 2038), excepte en el cas de dues disposicions de 70,00 M€ en total, cadascuna de les quals s'amortitza en un sol pagament a la data de venciment (l'any 2038)	48.000.000	350.000.000
BEI	300.000.000	Novembre 2008	33	Pagaments semestrals iguals i consecutius els mesos de maig i novembre des del 2016 fins al 2041	-	300.000.000
Total	1.600.000.000				973.000.000	1.600.000.000

Imports en euros.

Font: Elaboració pròpia a partir dels contractes de préstec i dels Comptes anuals d'IFERCAT dels exercicis 2007 i 2008.

BEI: Banc Europeu d'Inversions.

* L'amortització dels préstecs s'efectua amb una carència de set anys i, o bé, amb un únic pagament a la data de finalització del contracte, o bé, amb pagaments anuals consecutius del mateix import. El sistema de pagament s'escull en efectuar cadascuna de les disposicions dels diferents préstecs.

Tot seguit s'analitzen la naturalesa i les variacions durant l'exercici 2008 dels deutes a llarg termini amb entitats de crèdit.

a) Naturalesa dels deutes a llarg termini amb entitats de crèdit

La totalitat dels deutes a llarg termini amb entitats de crèdit corresponen a préstecs atorgats pel BEI destinats a finançar les obres de la línia 9 del metro de Barcelona. L'import

dels préstecs formalitzats ascendeix a 1.600,00 M€, els quals es troben íntegrament disposats a 31 de desembre del 2008.

El tipus d'interès dels préstecs es determina per a cadascuna de les disposicions efectuades i pot ser, a elecció d'IFERCAT, fix per a tota la durada del préstec, fix i revisable, o variable cada any, semestre o trimestre.

El tipus d'interès del préstec formalitzat l'exercici 2004 és variable cada trimestre i està referenciat a l'euríbor, mentre que els préstecs formalitzats els exercicis 2005, 2006 i 2008 tenen per a cadascuna de les disposicions efectuades un tipus d'interès fix diferent. El tipus d'interès mitjà meritat l'exercici 2008 per tots els préstecs a llarg termini és del 4,7%.

IFERCAT té contractats tres contractes de permuta financera (*swap*) per assegurar el tipus d'interès variable del préstec del BEI formalitzat l'exercici 2004, tal com es descriu més endavant en fer referència als derivats de cobertura.

b) Variacions dels deutes a llarg termini amb entitats de crèdit durant l'exercici 2008

Durant l'exercici 2008 els deutes a llarg termini amb entitats de crèdit han tingut les variacions següents:

- S'ha formalitzat un nou préstec amb el BEI de 300,00 M€ el novembre del 2008.

Aquesta operació ha estat autoritzada i avalada mitjançant Acord de Govern de la Generalitat de Catalunya el 21 d'octubre del 2008, amb l'informe favorable del DPTOP, d'acord amb el que estableixen els articles 33.2.b i 35 de la Llei 16/2007, del 21 de desembre, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per a l'exercici 2008.

- S'ha disposat de 627,00 M€, dels quals 300,00 M€ corresponen al préstec formalitzat el novembre del 2008, mentre que els restants 327,00 M€ corresponen als contractes formalitzats amb el BEI els exercicis 2005 i 2006.

Durant l'exercici 2008 no s'ha reclassificat cap import al compte de deutes a curt termini amb entitats de crèdit, ja que el venciment de les quotes d'amortització s'inicia l'any 2012 i, per tant, totes les quotes d'amortització tenen un venciment superior a un any. Existeix, doncs, una correcta classificació en el passiu del Balanç dels préstecs del BEI d'acord amb el seu venciment.

Passius per derivats financers a llarg termini

La totalitat dels derivats financers han estat contractats com a instruments de cobertura del tipus d'interès variable del préstec atorgat pel BEI l'exercici 2004 de 650,00 M€.

El saldo que mostra el Balanç a 31 de desembre del 2008 en concepte de passius per derivats financers a llarg termini, de 30,57 M€, correspon al valor actual a 31 de desembre

del 2008 dels contractes de permuta financera (*swap*), desfavorable per a IFERCAT, que mostren els informes de valoració emesos per les entitats financeres amb les que s'han contractat els *swap*.

La variació durant l'exercici 2008 del valor actual dels contractes de permuta financera ha estat una pèrdua de 74,97 M€, en haver passat d'una valoració positiva de 44,40 M€ a 31 de desembre del 2007 a una valoració negativa de 30,57 M€ a 31 de desembre del 2008. Aquesta pèrdua ha estat correctament registrada com a variació del patrimoni net (vegeu apartat 2.4).

El registre i la valoració dels derivats financers a llarg termini s'ha efectuat pel seu valor raonable, d'acord amb el que preveuen les normes del nou Pla general de comptabilitat.

2.2.8. Deutes a curt termini

El detall dels saldos i moviments de l'exercici 2008 dels deutes a curt termini, que corresponen en la seva totalitat a deutes amb entitats de crèdit, és el següent:

Deutes a curt termini

Concepte	Saldo a 31.12.2007	Addicions	Baixes	Saldo a 31.12.2008
Deutes per crèdit disposat de pòlisses de crèdit	-	400.000.000	(400.000.000)	-
Interessos de pòlisses de crèdit	-	-	(6.952.782)	(6.952.782)
Interessos de préstecs	13.264.490	24.140.931	(13.323.257)	24.082.164
Total	13.264.490	424.140.931	(420.276.039)	17.129.382

Imports en euros.

Font: Elaboració pròpia a partir dels majors de comptes d'IFERCAT de l'exercici 2008.

Durant l'exercici 2008 IFERCAT va contractar i disposar dues pòlisses de crèdit per un import total de 400,00 M€ (200,00 M€ cadascuna d'elles) per cobrir necessitats transitòries de tresoreria, les quals van ser cancel·lades abans de finalitzar l'exercici.

Pel que fa als interessos d'aquestes dues pòlisses de crèdit, IFERCAT va comptabilitzar la totalitat dels imports pagats durant l'exercici 2008, que ascendeix a 6,95 M€, en el deure del compte de deutes a curt termini amb entitats de crèdit, sense que prèviament s'hagués comptabilitzat la seva meritació en l'haver.

L'import dels interessos dels préstecs que consta com a saldo a 31 de desembre del 2008 ascendeix a 24,08 M€ i està integrat pels conceptes següents:

- Interessos a càrrec d'IFERCAT meritats l'exercici 2008 pendents de pagament a 31 de desembre del 2008, de 26,44 M€, corresponents als préstecs del BEI Revisat el seu

càlcul s'ha observat que aquesta provisió no inclou 1,04 M€ corresponents als interessos meritats des del 15 fins al 31 de desembre del 2008 pel préstec de 650,00 M€ formalitzat l'exercici 2004.

- Interessos a favor d'IFERCAT meritats l'exercici 2008 pendents de cobrament a 31 de desembre del 2008, de 2,30 M€, corresponents als *swap*. Revisat el seu càlcul no s'han observat incidències. La seva classificació en el passiu com a menys deutes a curt termini no és, però, correcte. Segons el que estableix el nou Pla general de comptabilitat, els interessos meritats pendents de cobrament amb un venciment inferior a un any s'han de registrar en l'actiu en l'epígraf d'inversions financeres a curt termini (vegeu apartat 2.2.4).
- Diferència entre la provisió d'interessos pendents de pagament a 31 de desembre del 2007, de 13,26 M€, i els interessos efectivament pagats al seu venciment durant l'exercici 2008, de 13,32 M€. S'observa que IFERCAT no ha regularitzat l'import comptabilitzat de menys com a provisió l'exercici anterior de 0,06 M€.

D'acord amb les incidències assenyalades en relació amb la comptabilització dels interessos de les pòlisses de crèdit i dels préstecs, s'observa que el compte de deutes a curt termini amb entitats de crèdit és inferior en 10,35 M€ al que correspon.

Finalment cal esmentar que el compte de deutes amb entitats de crèdit a curt termini no inclou la comissió d'obertura del préstec del BEI contractat l'exercici 2008, d'import 0,10 M€. Segons el contracte la comissió d'obertura s'havia de pagar en el moment de fer la primera disposició del préstec, però el BEI va autoritzar IFERCAT a posposar el seu pagament fins al 29 de gener del 2009. Aquesta comissió, per tant, es troba meritada i pendent de pagament a 31 de desembre del 2008, i a la fi de l'exercici hauria de figurar en el passiu en concepte de deutes a curt termini (vegeu apartat 2.2.2.1).

2.2.9. Creditors comercials i altres comptes a pagar

El detall del saldo a 31 de desembre del 2008 dels creditors comercials i altres comptes a pagar és el següent:

Creditors comercials i altres comptes a pagar

Concepte	Saldo a 31.12.2008
Creditors per prestació de serveis	216.896.243
Personal	42
Administracions públiques	98.304
Total	216.994.589

Imports en euros.

Font: Comptes anuals abreujats d'IFERCAT de l'exercici 2008.

El saldo dels creditors per prestació de serveis, de 216,90 M€, inclou les factures pendents de pagament a 31 de desembre del 2008 corresponents a les obres de construcció de la línia 9 del metro de Barcelona (208,68 M€), als projectes de la línia 9 del metro de Barcelona (7,18 M€), als projectes dels eixos ferroviaris (0,91 M€) i a diverses factures relatives a despeses d'exploració (0,13 M€).

En la fiscalització d'aquests saldos s'ha observat que a 31 de desembre del 2008 IFERCAT té encara pendent de regularitzar un saldo deutor de 0,38 M€ procedent d'exercicis anteriors, al qual ja es va fer referència en l'informe de fiscalització 8/2011.

El saldo creditor amb administracions públiques a 31 de desembre del 2008, de 0,98 M€, s'analitza en l'apartat següent.

2.2.10. Administracions públiques deutores i creditors

El detall dels saldos deutors i creditors d'administracions públiques que mostra el Balanç a 31 de desembre del 2008 és el següent:

Administracions públiques

Concepte	Saldo a 31.12.2008
Comptes d'actiu:	
- Hisenda pública, deutora per devolució IVA	37.324.027
- Hisenda pública, IVA suportat	28.779.191
- Hisenda pública, retencions i pagaments a compte	76.693
Total	66.179.911
Comptes de passiu:	
- Hisenda pública, creditora per retencions d'IRPF practicades	82.580
- Organismes de la Seguretat Social, creditors	15.724
- Hisenda pública creditora per impost sobre societats	-
Total	98.304

Imports en euros.

Font: Dades extretes dels majors d'IFERCAT.

S'ha revisat la documentació referent a les declaracions dels exercicis oberts encara a inspecció fiscal, corresponents a l'IVA, a l'Impost sobre societats, a l'IRPF i a la Seguretat Social. No es preveu que s'acreditin passius addicionals significatius com a conseqüència d'una eventual inspecció de les declaracions d'impostos presentades per l'entitat que puguin portar a terme les autoritats fiscals.

Pel que fa als saldos existents a 31 de desembre del 2008, s'ha verificat la seva raonabilitat mitjançant el corresponent pagament o cobrament l'exercici 2009 o, si escau, la seva incorporació a les declaracions presentades a Hisenda en aquest exercici.

2.2.11. Periodificacions a llarg termini i a curt termini

El detall de les periodificacions a llarg i a curt termini registrades en el passiu del Balanç a 31 de desembre del 2008 és el següent:

Periodificacions

Concepte	Saldo a 31.12.2008
Periodificacions a llarg termini:	
- Avançaments rebuts per prestacions de serveis a llarg termini	884.462
Periodificacions a curt termini:	
- Ingressos anticipats	36.781
Total	921.243

Imports en euros.

Font: Comptes anuals abreujats d'IFERCAT de l'exercici 2008.

Les periodificacions registrades en el passiu a 31 de desembre del 2008 corresponen al cobrament anticipat de FIRA 2000, SA, que cobreix una part del cànon pel dret d'ús exclusiu de la galeria de serveis sobre el passadís de comunicació que unirà l'estació de metro Fira de la línia 9 amb el vestíbul del recinte firal Gran Via a satisfer durant els trenta anys de vigència de la cessió d'ús.

Aquest cobrament es va efectuar l'exercici 2006 mitjançant la compensació de l'import equivalent a pagar per IFERCAT en concepte d'ocupació temporal dels terrenys propietat de FIRA 2000, SA, afectats per les obres de la línia 9, d'acord amb el que establia el conveni signat per ambdues entitats el 7 de febrer del 2006.

L'import cobrat per anticipat de FIRA 2000, SA, l'exercici 2006 ascendí a 0,99 M€, import que IFERCAT imputa al Compte de resultats de l'exercici com a ingrés d'explotació a raó de 32.902€ anuals durant els trenta anys de durada de la cessió d'ús de la galeria de serveis.

S'ha verificat la correcta imputació al Compte de resultats de l'exercici 2008 de la part del cànon cobrada per anticipat que correspon a aquest exercici, de 32.902 €.

Pel que fa al saldo a 31 de desembre del 2008, tot i que el seu import total es correspon amb la part del cànon pendent d'imputar al Compte de resultats en aquesta data, 0,92 M€, la seva classificació no és correcta ja que la part de l'avançament amb venciment durant l'exercici 2009, és a dir a curt termini, ascendeix a 32.902 € i no a 36.781 €.

Finalment cal esmentar que, tal com ja es va observar en els informes de fiscalització 39/2010 i 8/2011, la cessió d'ús de la galeria de serveis és en realitat una venda amb una part del pagament ajornat segons es dedueix de les condicions d'aquesta operació. D'acord amb això, el cobrament de FIRA 2000, SA, de 0,99 M€, s'hauria d'haver aplicat directament com a ingrés d'explotació en el Compte de pèrdues i guanys de l'exercici 2006 en lloc d'haver-lo periodificat.

2.3. COMPTE DE PÈRDUES I GUANYS

A continuació es presenta el Compte de pèrdues i guanys abreujat corresponent a l'exercici acabat el 31 de desembre del 2008:

Compte de pèrdues i guanys abreujat corresponent a l'exercici acabat el 31 de desembre del 2008

Concepte	Exercici 2008 (Deure) Haver
Altres ingressos d'explotació	2.101.176
Despeses de personal	(1.181.746)
Altres despeses d'explotació	(676.435)
Amortització de l'immobilitzat	(68.816)
Altres resultats	3.985
A) Resultat d'explotació	178.164
Ingressos financers*	1.054.661
Despeses financeres*	(54.196.024)
Capitalització de despeses financeres	53.276.955
B) Resultat financer	135.592
C) Resultat abans d'impostos (A+B)	313.756
Impost sobre beneficis	-
Resultat de l'exercici – Benefici	313.756

Imports en euros.

Font: Comptes anuals abreujats d'IFERCAT de l'exercici 2008.

* Els ingressos financers i les despeses financeres mostren una diferència de 1.000€ amb els que consten registrats l'exercici 2008 en la comptabilitat. Aquesta diferència correspon a un error de transcripció en el detall del Resultat financer inclòs en el Compte de pèrdues i guanys abreujat de l'exercici 2008.

2.3.1. Anàlisi del Compte de pèrdues i guanys

El Compte de pèrdues i guanys presenta, com a característica més significativa, uns imports nuls en l'import net de la xifra de negocis i en aprovisionaments. Els únics ingressos que rep IFERCAT corresponen a altres ingressos d'explotació, procedents en la seva major part de GISA que finança un 90,0% de gairebé totes les despeses d'explotació d'IFERCAT. Pel que fa a les despeses, l'epígraf més important correspon a les despeses de personal.

El fet que l'import net de la xifra de negocis sigui nul s'explica perquè a 31 de desembre del 2008 cap de les infraestructures de les quals IFERCAT n'és la titular està completament acabada i, per tant, cap d'elles està en funcionament i en disposició de proporcionar els corresponents ingressos d'explotació.

IFERCAT registra tots els ingressos i les despeses que estan directament relacionades amb les obres i els projectes en fase d'estudi o d'execució en l'actiu en el Compte d'immo-

bilitzacions materials en curs. Així, pel que fa a les despeses, els imports satisfets en concepte de certificacions d'obra, revisions de preus, estudis, assistències tècniques, i interessos i comissions dels préstecs que financen les inversions són activats com a major cost de les Immobilitzacions materials en curs, mentre que els interessos obtinguts dels *swap* i de la cessió dels excedents de tresoreria al sistema de *cash pooling* de la Generalitat de Catalunya, són deduïts d'aquest cost (vegeu apartat 2.2.2.1).

En relació amb aquest criteri de comptabilització, tal com ja es va assenyalar en els informes de fiscalització 39/2010 i 8/2011, els interessos a favor d'IFERCAT meritats pels excedents de tresoreria s'haurien d'haver comptabilitzat com a ingrés de l'exercici en el Compte de pèrdues i guanys, en lloc de registrar-los com a menys cost de les immobilitzacions materials en curs.

Així mateix, les despeses financeres corresponents a la part dels préstecs obtinguts del Banc Europeu d'Inversions que transitòriament no s'ha utilitzat i que ha originat els esmentats excedents de tresoreria, s'haurien d'haver considerat despesa financera de l'exercici en el Compte de pèrdues i guanys, en lloc de registrar-los com a més cost de les immobilitzacions materials en curs.

2.3.2. Altres ingressos d'explotació

El detall dels altres ingressos d'explotació d'IFERCAT l'exercici 2008 és el següent:

Altres ingressos d'explotació

Concepte	Exercici 2008
Ingressos per facturació a GISA	1.880.805
Ingressos per facturació a Red Eléctrica de España, SAU	146.424
Cànon cessió d'ús galeria de serveis a FIRA 2000, SA	69.683
Ingressos per publicació d'anuncis oficials	4.264
Total	2.101.176

Imports en euros.

Font: Elaboració pròpia a partir dels comptes anuals d'IFERCAT de l'exercici 2008.

Tot seguit s'analitzen cadascun d'aquests ingressos.

Ingressos per facturació a GISA

Els altres ingressos d'explotació procedents de GISA, d'1,88M€, corresponen íntegrament a l'import facturat per IFERCAT a GISA en aplicació de la clàusula vuitena del conveni formalitzat el 29 de desembre del 2004 per ambdues entitats en relació amb la construcció de la línia 9 del metro de Barcelona.

La descripció i anàlisi de l'import facturat per IFERCAT a GISA l'exercici 2008 per aquest concepte ja s'ha efectuat en l'apartat 2.2.3 d'aquest informe relatiu als deutors comercials i altres comptes a cobrar. El saldo que figura en l'actiu a 31 de desembre del 2008 en

concepte de clients per vendes i prestació de serveis, de 2,18M€, correspon a la totalitat dels ingressos facturats a GISA l'exercici 2008, d'1,88M€, més l'IVA corresponent. Aquests ingressos, per tant, estan íntegrament pendents de cobrament a 31 de desembre del 2008.

La incidència observada en l'apartat 2.2.3 en relació amb la facturació d'IFERCAT a GISA implica que existeix un excés d'ingressos en el Compte de pèrdues i guanys de 0,15M€, que es deriva d'un incorrecte càlcul de l'import facturat l'exercici 2008 (la diferència amb l'excés de 0,18M€ que s'esmenta en l'apartat 2.2.3 correspon a l'IVA repercutit).

Pel que fa a la classificació d'aquests ingressos dins del Compte de pèrdues i guanys, d'acord amb la seva naturalesa i segons el que estableix el nou Pla general de comptabilitat, s'haurien d'haver registrat en el compte de subvencions a l'explotació en lloc de comptabilitzar-los en el compte d'altres ingressos per serveis diversos, ja que estan destinats a finançar al voltant d'un 90,0% de les despeses d'explotació d'IFERCAT.

Ingressos per facturació a Red Eléctrica de España, SAU

Els altres ingressos d'explotació procedents de Red Eléctrica de España, SAU (REE), d'import 0,15M€, corresponen íntegrament a l'import facturat per IFERCAT a REE en aplicació del conveni formalitzat el 23 d'octubre del 2008 per ambdues entitats en relació amb la connexió de la subestació receptora de Sagrera, que ha d'alimentar les instal·lacions de la línia 9 del metro amb la xarxa de transport de REE. L'import facturat per IFERCAT correspon a la repercussió a REE dels costos de condicionament i de les instal·lacions auxiliars dels espais ocupats per les instal·lacions propietat de REE.

S'ha verificat el cobrament d'aquests ingressos el novembre del 2008.

Cànon de cessió d'ús de la galeria de serveis a FIRA 2000, SA

Els altres ingressos d'explotació procedents de FIRA 2000, SA, corresponen a l'import total facturat per IFERCAT a FIRA 2000, SA, l'exercici 2008 en aplicació dels convenis formalitzats els anys 2005 i 2006 per ambdues entitats amb GISA i el DPTOP en relació amb la connexió de l'estació Fira de la línia 9 del metro de Barcelona amb el recinte firal Gran Via.

En concret l'import facturat per IFERCAT l'exercici 2008 correspon al cànon per la cessió d'ús a FIRA 2000, SA, de la galeria de serveis sobre el passadís de comunicació entre l'estació del metro i el recinte firal. Una part d'aquest cànon, 36.781€, ha estat cobrada durant l'exercici 2008, mentre que els restants 32.902€ corresponen a la part repercutida a l'exercici 2008 del cobrament anticipat que es va produir l'any 2006.

En relació a aquesta cessió d'ús vegeu l'apartat 2.2.2.2, Convenis entre el Departament de Política Territorial i Obres Públiques, GISA, IFERCAT i FIRA 2000, SA, i l'apartat 2.2.11, Periodificacions a llarg termini i a curt termini.

Ingressos per publicació d'anuncis oficials

Els ingressos per publicació d'anuncis oficials corresponen a la repercussió del cost de publicació dels anuncis de licitació del concurs per a la concessió de les obres de les estacions dels trams I i IV de la línia 9 del metro de Barcelona a les dues empreses que van resultar-ne adjudicatàries, d'acord amb el que estableixen els corresponents plecs de clàusules.

S'ha verificat el cobrament d'aquests ingressos el desembre del 2008.

2.3.3. Despeses de personal

El detall de les despeses de personal registrades en el Compte de pèrdues i guanys l'exercici 2008 és el següent:

Despeses de personal

Concepte	Exercici 2008
Sous i salaris	988.955
Seguretat Social	162.615
Fundació laboral de la construcció	902
Altres despeses socials	29.274
Total	1.181.746

Imports en euros.

Font: Elaboració pròpia a partir dels Comptes anuals d'IFERCAT de l'exercici 2008.

En el quadre següent es mostren els imports dels sous i salaris dels exercicis 2007 i 2008, així com el detall dels diferents factors que expliquen la seva variació:

Variació dels sous i salaris 2007-2008

Concepte	Import
Despeses en sous i salaris exercici 2007	735.197
Canvis en la plantilla durant l'exercici 2008	160.230
Consolidació del personal incorporat l'exercici 2007	67.438
Increment salarial segons conveni	26.090
Despeses en sous i salaris exercici 2008	988.955

Imports en euros.

Font: Elaboració pròpia a partir de la informació proporcionada per IFERCAT.

Tot seguit s'expliquen aquestes variacions.

Canvis en la plantilla durant l'exercici 2008

Durant l'exercici 2008 s'han produït vuit altes i nou baixes de personal. El nombre mitjà de treballadors ha passat de divuit treballadors l'any 2007 a setze treballadors l'any 2008. Tot i això, els sous i salaris han augmentat ja que les altes corresponen a llocs de més nivell i, per tant, amb uns sous i salaris més elevats que les baixes que s'han produït.

Entre les altes consta la substitució del director general tècnic per un altre provinent d'una altra empresa pública que ha comportat un increment del 52,2% respecte de l'anterior, la contractació d'un director financer, d'un director de l'oficina tècnica i de personal tècnic (llocs que estaven vacants l'exercici 2007), i la contractació de nous administratius, mentre que les baixes corresponen a personal administratiu, principalment, així com a la baixa de l'anterior director general tècnic.

La contractació del nou director general tècnic s'ha efectuat mitjançant un contracte d'alta direcció. S'ha verificat que aquest contracte no inclou cap clàusula de rescissió.

Consolidació del personal incorporat l'exercici 2007

L'increment en els sous i salaris en concepte de consolidació del personal incorporat l'exercici 2007 és originat, principalment, pel fet que el càrrec de president d'IFERCAT no es va cobrir fins a finals d'abril del 2007. Anteriorment aquest càrrec l'ocupava el secretari per a la mobilitat del Departament de Política Territorial i Obres Públiques, que no percebia remuneracions en concepte de sous i salaris d'IFERCAT. Així, en l'exercici 2007 el president només consta en nòmina durant vuit mesos, mentre que per a l'exercici 2008 hi consta la totalitat dels dotze mesos de l'any.

Increment salarial segons conveni

Les condicions de treball del personal d'IFERCAT estan regulades en el Conveni col·lectiu de treball del sector de la construcció i obres públiques de la província de Barcelona.

L'augment de sous aplicat per IFERCAT l'any 2008 ha estat d'un 3,5% d'acord amb les previsions d'aquest conveni, augment que està per sobre del 2,0% que estableix la Llei 16/2007, del 21 de desembre, de pressupostos de la Generalitat per a l'exercici 2008.

Segons l'article 20.e de la Llei de pressupostos, les disposicions en matèria de despeses de personal són aplicables a les entitats de dret públic i a les societats mercantils que percebin aportacions de qualsevol naturalesa amb càrrec als pressupostos de la Generalitat o de les seves entitats, i que contribueixin directament o indirectament a cobrir el dèficit d'explotació.

Tot i que durant l'exercici 2008 IFERCAT no ha rebut aportacions directes amb càrrec a pressupostos públics destinades a cobrir el dèficit d'explotació, sí que ha rebut ingressos provinents de GISA, empresa pública depenent de la Generalitat, destinats a finançar el 90,0% de gairebé la totalitat de les despeses d'explotació (vegeu apartat 2.3.2). Per tant, la limitació en l'increment de les despeses de personal del 2,0% que estableix la Llei de pressupostos és, també, d'aplicació a IFERCAT.

2.3.4. Altres despeses d'exploració

El detall de les altres despeses d'exploració registrades l'exercici 2008 és el següent:

Altres despeses d'exploració

Concepte	Exercici 2008
Arrendaments i cànon	152.321
Reparacions i conservació	22.996
Serveis de professionals independents	227.238
Primes d'assegurances	40.024
Serveis bancaris i similars	491
Publicitat, propaganda i relacions públiques	111.847
Altres serveis	120.934
Tributs	584
Total	676.435

Imports en euros.

Font: Elaboració pròpia a partir dels comptes anuals d'IFERCAT de l'exercici 2008.

Tot seguit es fa una descripció de les incidències que s'han posat de manifest en la fiscalització de tots els comptes que integren les altres despeses d'exploració.

Serveis de professionals independents

Les despeses de serveis professionals independents, de 0,23 M€, corresponen principalment a honoraris d'assessorament tècnic, jurídic i de gestió, que ascendeixen a 0,14 M€. La resta d'aquestes despeses corresponen a serveis de personal, a dietes del Consell d'Administració i a serveis de suport informàtic. Les dietes del Consell d'Administració ascendeixen a 25.620 €.

En la fiscalització d'aquestes despeses s'han observat les incidències següents:

- Els serveis de personal, de 42.953 €, corresponen a la contractació d'un xofer per a Presidència durant els mesos de gener i febrer, i de personal administratiu des del maig fins al desembre, a través de diverses empreses de treball temporal (ETT) malgrat que, d'acord amb la normativa sobre contractació (article 196 del TRLCAP i la disposició addicional cinquena de la LCSP) no es poden contractar serveis a les ETT, amb l'única excepció de les enquestes i altres serveis anàlegs. Aquesta incidència també va ser assenyalada en l'informe de fiscalització 8/2011.
- Els serveis de suport informàtic inclouen, entre altres conceptes, 12.600 €, que corresponen al 30,0% del cost d'elaboració del portal d'Internet d'IFERCAT. Aquest cost s'hauria d'haver activat en l'immobilitzat intangible com a aplicacions informàtiques i s'hauria d'haver amortitzat en la part corresponent a l'exercici 2008.²

2. El restant 70,0% d'aquest cost va ser correctament comptabilitzat l'exercici 2007 en concepte d'aplicacions informàtiques, i a 31 de desembre del 2008 consta activat en l'epígraf del Balanç Immobilitzat intangible.

Primes d'assegurances

Les despeses de primes d'assegurances inclouen els següents conceptes:

Primes d'assegurances

Concepte	Exercici 2008
Reversió de la provisió efectuada a 31 de desembre del 2007	(4.432)
Pòlissa de responsabilitat civil d'administradors i personal d'alta direcció	8.132
Pòlissa de responsabilitat patrimonial i civil general	28.701
Honoraris d'assessorament i d'intervenció en la contractació de pòlisses d'assegurances	7.623
Total	40.024

Imports en euros.

Font: Elaboració pròpia a partir dels comptes anuals d'IFERCAT de l'exercici 2008.

Durant l'exercici 2008 IFERCAT ha contractat una pòlissa de responsabilitat patrimonial i civil general, contractació sobre la qual la Direcció General del Patrimoni de la Generalitat de Catalunya va emetre informe favorable.

L'import comptabilitzat l'exercici 2008 en concepte de primes d'assegurances és superior en 17.846€ al que correspon com a conseqüència de les següents incidències:

- Comptabilització de primes d'assegurances pagades l'exercici 2008 com a despeses de personal per 4.432€.
- Comptabilització de primes d'assegurances pagades l'exercici 2008 i meritades l'exercici 2007 per 2.087€, les quals s'haurien d'haver registrat com a despeses d'assegurances de l'exercici 2008 tal com ja es va assenyalar en l'informe de fiscalització 8/2011.
- Comptabilització de primes d'assegurances pagades l'exercici 2008 i meritades l'exercici 2009 per 16.742€, les quals s'haurien d'haver registrat com a pagaments anticipats.
- Comptabilització d'honoraris d'assessorament i d'intervenció corresponents a la pòlissa de responsabilitat patrimonial i civil general contractada l'exercici 2008 com a primes d'assegurances per 7.623€, les quals s'haurien d'haver comptabilitzat com a servies de professionals independents.

Altres serveis

Les despeses d'altres serveis, de 0,12 M€, inclouen els següents conceptes:

Altres serveis

Concepte	Exercici 2008
Comunicacions (telèfon, correus i missatgers)	22.540
Despeses de viatge del personal i d'alts càrrecs	26.792
Material d'oficina no inventariable	26.120
Despeses diverses	45.482
Total	120.934

Imports en euros.

Font: Elaboració pròpia a partir dels comptes anuals d'IFERCAT de l'exercici 2008.

En la fiscalització dels altres serveis s'ha observat que aquestes despeses inclouen 7.549€ corresponents a la contractació de personal administratiu els mesos de març i abril a través d'una empresa de treball temporal (ETT). Per que fa a la contractació de personal a través d'ETT vegeu el que ja s'ha esmentat anteriorment en relació amb els serveis de professionals independents.

2.3.5. Resultat financer

El resultat financer ascendeix a 0,14M€, i correspon als interessos cobrats el 18 d'agost del 2008 de l'Agència Tributària que es deriven de la devolució fora de termini de l'IVA de l'exercici 2007.

El resultat financer no inclou les despeses financeres (interessos i comissions) dels préstecs bancaris que financen les obres de la línia 9 del metro, ni els ingressos financers que s'obtenen dels *swap* i dels excedents de tresoreria originats per la part dels préstecs que puntualment no s'utilitza.

Tal com ja s'ha esmentat en l'apartat 2.3.1 aquests ingressos i despeses es registren en el compte d'immobilitzacions materials en curs (vegeu apartat 2.2.2.1).

2.4. ESTAT DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET

L'Estat abreujat de canvis en el patrimoni net d'IFERCAT corresponent a l'exercici 2008 està integrat per l'Estat d'ingressos i despeses reconegudes, i per l'Estat total de canvis en el patrimoni net. A continuació aquests dos estats s'analitzen per separat.

Estat abreujat d'ingressos i despeses reconegudes

L'Estat d'ingressos i despeses reconegudes que forma part dels comptes anuals abreujats d'IFERCAT de l'exercici 2008 és el següent:

Estat abreujat d'ingressos i despeses reconegudes de l'exercici acabat el 31 de desembre del 2008

Concepte	Exercici 2008
Resultat del Compte de pèrdues i guanys	313.756
Ingressos i despeses imputades directament al patrimoni net	-
Transferències al Compte de pèrdues i guanys	-
Total ingressos i despeses reconegudes	313.756

Imports en euros.

Font: Comptes anuals abreujats d'IFERCAT de l'exercici 2008.

Els ingressos i despeses imputades directament al patrimoni net no recullen les pèrdues per cobertures de fluxos d'efectiu, d'import 74,97M€, que corresponen a la pèrdua de valor dels *swap* durant l'exercici 2008.

Aquest import consta registrat en el Passiu del Balanç com a moviment del patrimoni net, tal com es mostra en l'Estat total de canvis en el patrimoni net que es presenta a continuació, però no s'ha reflectit en l'Estat d'ingressos i de despeses reconegudes ja que en la seva comptabilització IFERCAT no ha utilitzat els comptes dels grups 8 i 9 que preveu el nou Pla general de comptabilitat per al seu registre.

Estat abreujat total de canvis en el patrimoni net

L'Estat de canvis en el patrimoni net que forma part dels comptes anuals abreujats d'IFERCAT de l'exercici 2008 és el següent:

Estat abreujat de canvis en el patrimoni net de l'exercici 2008

Concepte	Patrimoni	Resultats negatius d'exercicis anteriors	Benefici (Pèrdua) de l'exercici	Ajustos per canvis de valoració	Subvencions, donacions i llegats	Total
Saldo ajustat a 1 de gener del 2008	419.686.400	(303.461)	(132.089)	44.398.608	4.626.000	468.275.458
Distribució benefici exercici 2007	-	(132.089)	132.089	-	-	-
Aportacions socis	68.492.250	-	-	-	-	68.492.250
Ajust canvi de valor <i>swaps</i>	-	-	-	(74.969.075)	-	(74.969.075)
Ingressos i despeses reconegudes	-	-	313.756	-	-	313.756
Saldo a 31 de desembre del 2008	488.178.650	(435.550)	313.756	(30.570.467)	4.626.000	462.112.389

Imports en euros.

Font: Comptes anuals abreujats d'IFERCAT de l'exercici 2008.

Tot seguit s'analitzen els saldos ajustats a 1 de gener del 2008 així com les variacions del patrimoni net durant l'exercici.

a) Saldo ajustat a 1 de gener del 2008:

El saldo ajustat a 1 de gener del 2008 correspon al saldo dels comptes de patrimoni net a 31 de desembre del 2007 al qual s'han aplicat els ajustos que han estat necessaris per tal d'adaptar els comptes anuals al nou Pla general de comptabilitat aprovat pel Reial decret 1514/2007, del 16 de novembre.

Aquests ajustos han estat els següents:

- Incorporació al patrimoni de 44,40M€ en concepte de cobertures de fluxos d'efectiu existents al tancament de l'exercici 2007. Aquest import correspon al valor actual a 31 de desembre del 2007 dels *swap* destinats a cobrir el risc del tipus d'interès variable del préstec atorgat pel BEI l'exercici 2004, de 650,00M€, i s'ha obtingut dels informes de valoració emesos per les entitats financeres amb què s'han contractat els *swap*.

La seva comptabilització s'ha efectuat amb càrrec al compte d'actius per derivats financers, de l'epígraf d'inversions financeres a llarg termini, ja que el valor actual dels *swap*

a 31 de desembre del 2007 era favorable a IFERCAT i tenia un termini de liquidació superior a un any.

Tant la valoració com la comptabilització d'aquesta incorporació a patrimoni s'ha efectuat d'acord amb el que estableix el nou Pla general de comptabilitat.

- Incorporació al patrimoni de 4,63M€ en concepte de subvencions de capital existents al tancament de l'exercici 2007. Aquest import correspon a la compensació rebuda l'exercici 2005 de GISA amb motiu de la subrogació de les obres de la línia 9.

La seva comptabilització s'ha efectuat amb càrrec al compte d'ingressos a distribuir en diferents exercicis, on es trobaven comptabilitzades l'exercici 2007 les subvencions de capital d'acord amb l'anterior Pla de comptabilitat.

La comptabilització d'aquesta incorporació a patrimoni s'ha efectuat d'acord amb el que estableix el nou Pla general de comptabilitat en relació amb les subvencions de capital.

b) Variacions durant l'exercici 2008

Les variacions del patrimoni net durant l'exercici 2008 han estat les següents:

- Distribució del resultat de l'exercici 2007, que mostrava una pèrdua de 0,13M€.
- Alta del resultat de l'exercici 2008, que mostra un benefici de 0,31M€.
- Alta de l'aportació de la Generalitat efectuada l'exercici 2008, de 68,49M€.
- Disminució per pèrdua de valor dels *swap* durant l'exercici 2008, en 74,97M€.

L'aportació de la Generalitat al fons patrimonial d'IFERCAT que estableix la Llei de pressupostos per a l'exercici 2008 ascendia a 68,50M€, aportació que ha estat reduïda en 7.750€ en aplicació de l'Acord de Govern de la Generalitat del 15 de juliol del 2008, pel qual s'aproven diverses mesures de control de la despesa. Dels 68,49M€ resultants, IFERCAT ha cobrat durant l'exercici 2008 un import total de 51,37M€, mentre que els restants 17,12M€ han estat anotats en el compte de la Tresoreria corporativa de la Generalitat a favor d'IFERCAT. S'ha verificat que el cobrament d'aquests 17,12M€ s'ha fet efectiu en l'exercici 2009 per 4,89M€ i en l'exercici 2010 per 12,23M€.

La pèrdua de valor dels *swap* s'ha obtingut per diferència entre els valors actuals a 31 de desembre del 2007 i a 31 de desembre del 2008 dels contractes de permuta financera, valors actuals que han estat proporcionats per les entitats financeres amb què es van formalitzar aquests contractes.

Aquesta pèrdua hauria de figurar classificada en l'Estat de canvis en el Patrimoni net dins l'epígraf Ingressos i despeses reconegudes, tal com preveu el nou Pla general de comptabilitat, en lloc d'estar-ho en l'epígraf Ajust canvis de valor *swaps*.

3. FISCALITZACIÓ DE LA LIQUIDACIÓ PRESSUPOSTÀRIA

En aquest capítol s'analitza el pressupost inicial d'IFERCAT aprovat per a l'exercici 2008 i la seva liquidació.

3.1. PRESSUPOST INICIAL

La Llei 16/2007, del 21 de desembre, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2008, preveu per a IFERCAT uns ingressos i unes despeses de 739,90 M€.

Tal com s'explica en el preàmbul d'aquesta Llei, els pressupostos del 2008 s'han elaborat d'acord amb el sistema de pressupostació orientada a resultats. Es tracta d'un sistema que integra dos processos: mentre que els plans estratègics assenyalen l'orientació, el pressupost proveeix els recursos anuals per executar aquests plans de manera efectiva i incorpora informació de resultats que ha de permetre valorar el compliment d'objectius.

L'assignació de recursos s'ha efectuat, com en anys anteriors, per programes. Així, el pressupost de despeses d'IFERCAT s'emmarca en el programa 522, corresponent a infraestructures ferroviàries.

D'acord amb aquest programa, els objectius estratègics i operatius d'IFERCAT són els següents:

- Objectius estratègics: “dissenyar, posar en funcionament i gestionar la millor xarxa ferroviària de Catalunya, amable amb el territori, respectuosa amb el medi ambient, per poder oferir als ciutadans de Catalunya una xarxa de transport públic ferroviari òptima”.
- Objectius operatius: “construir la xarxa de la forma més eficient possible, tenint en compte la qualitat, el cost i els terminis”.

Aquests objectius s'han de portar a terme mitjançant les següents activitats:

- “Realitzar obres d'infraestructura ferroviària”.
- “Realitzar estudis i projectes associats a les infraestructures ferroviàries”.
- “Gestionar obres i projectes encomanats, principalment la construcció de la línia 9 del metro”.

Les activitats dutes a terme per IFERCAT durant l'exercici 2008 es corresponen amb les que estableix el programa 522 de la Llei de pressupostos.

Els indicadors que estableix la Llei de pressupostos per avaluar el compliment dels objectius d'IFERCAT són tres:

- “Nombre d’obres a iniciar: 20”
- “Nombre d’obres a finalitzar: 4”
- “Nombre d’obres en execució: 45”

En la formulació del pressupost no es concreta, però, quines són les obres que corresponen a aquests indicadors, ni a quines unitats estan referits (trams o estacions de la línia 9, contractes d’obres sencers, estudis, projectes, etc.).

Respecte al compliment d’aquests objectius l’exercici 2008, IFCAT ha tramés al Departament d’Economia i Finances la corresponent anàlisi i el seguiment. D’acord amb aquest document, les dades reals dels indicadors han estat els següents:

- “Nombre d’obres iniciades: 11”
- “Nombre d’obres finalitzades: 13”
- “Nombre d’obres en execució: 45”

Finalment, cal esmentar que la base de partida de preparació dels pressupostos d’IFERCAT de l’exercici 2008 és el PEF aprovat el 5 d’octubre del 2004, actualitzat amb les modificacions i nous encàrrecs aprovats pel Govern de la Generalitat fins al desembre del 2007. Els ingressos i les despeses no inclouen, per tant, les previsions del nou PEF aprovat per Acord de Govern el dia 29 de juliol del 2008.

3.2. ESTAT DE LA LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST

L’Estat de la Liquidació del pressupost d’IFERCAT de l’exercici 2008 es mostra tot seguit, resumit per capítols:

Estat de la liquidació del pressupost. Exercici 2008

Estat d’ingressos	Pressupost inicial	Drets liquidats
Capítol 3. Taxes i altres ingressos	1.402	2.101
Capítol 5. Ingressos patrimonials	-	136
Capítol 6. Alienació d’inversions reals	670.000	674.050
Capítol 8. Variació d’actius financers	68.500	68.492
Capítol 9. Variació de passius financers	-	627.000
Total ingressos	739.902	1.371.779
Estat de despeses	Pressupost inicial	Obligacions reconegudes
Capítol 1. Despeses de personal	943	1.201
Capítol 2. Béns corrents i serveis	395	652
Capítol 3. Despeses financeres	-	1
Capítol 6. Inversions reals	669.241	1.000.842
Capítol 9. Variació de passius financers	69.323	369.083
Total despeses	739.902	1.371.779

Imports en milers d’euros.

Font: Elaboració pròpia a partir de l’Estat de la liquidació del pressupost de l’exercici 2008 d’IFERCAT.

L'import total del pressupost inicial que consta en la Liquidació del pressupost, 739,90M€, es correspon amb el que fou aprovat mitjançant la Llei de pressupostos, però, pel que fa a l'Estat de despeses, s'han observat algunes diferències en les aplicacions pressupostàries, les quals es detallen a continuació:

Diferències en el pressupost inicial de la liquidació del pressupost de despeses respecte a la Llei de pressupostos de l'exercici 2008

Aplicació pressupostària	Import pressupost inicial 2008	
	Llei 16/2007	Liquidació del pressupost
213.0001 Conservació, reparació i manteniment d'altre immobilitzat material	15.000	-
201.0001 Lloguers i cànon de material de transport	-	15.000
221.0089 Altres subministraments	9.000	-
227.0009 Manteniment de l'immobilitzat	-	9.000
Total	24.000	24.000

Import en euros.

Font: Elaboració pròpia a partir de la Llei 16/2007, del 21 de desembre, de pressupostos de la Generalitat per al 2008, i la Liquidació del pressupost d'IFERCAT.

Aquestes diferències corresponen a una transferència de crèdit entre partides pressupostàries del capítol 2, Despeses corrents de béns i serveis.

Tot seguit s'analitza la liquidació dels pressupostos d'ingressos i de despeses d'IFERCAT de l'exercici 2008.

3.2.1. Liquidació del pressupost d'ingressos

En el quadre següent es mostra el detall de la liquidació del pressupost d'ingressos per article i capítol, així com el seu grau d'execució:

Liquidació del pressupost d'ingressos. Exercici 2008

Article i capítol	Pressupost inicial (A)	Drets liquidats (B)	Desviacions (B-A)	% execució (B/Ax100)
39 Altres ingressos	1.402	2.101	699	149,9
Capítol 3: Taxes i altres ingressos	1.402	2.101	699	149,9
52 Interessos de dipòsits	-	136	136	-
Capítol 5: Ingressos patrimonials	-	136	136	-
66 Alienació de béns destinats a l'ús general	670.000	674.050	4.050	100,6
Capítol 6: Alienació inversions reals	670.000	674.050	4.050	100,6
83 Aportacions al fons patrimonial	68.500	68.492	(8)	100,0
Capítol 8: Variació d'actius financers	68.500	68.492	(8)	100,0
91 Préstecs en euros	-	627.000	627.000	-
Capítol 9: Variació de passius financers	-	627.000	627.000	-
Total ingressos	739.902	1.371.779	631.877	185,4

Imports en milers d'euros.

Font: Elaboració pròpia a partir de la liquidació del pressupost d'ingressos proporcionada per d'IFERCAT.

S'ha efectuat la conciliació dels drets liquidats del pressupost amb els ingressos que consten registrats en el Compte de pèrdues i guanys, així com amb les baixes de l'immobilitzat i les altes del patrimoni net i dels deutes a llarg termini que els corresponen, sense que s'hagin observat incidències.

En relació amb aquests drets liquidats vegeu els apartats del Balanç 2.2.2, 2.2.6 i 2.2.7 i els apartats del Compte de pèrdues i guanys 2.3.2 i 2.3.5, on s'analitza la seva composició i comptabilització.

Pel que fa al grau d'execució, els drets liquidats l'exercici 2008 són superiors en 631,88M€ als previstos inicialment. La principal desviació correspon al capítol 9, Variació de passius financers, amb un import de 627,00M€ que es deriva del fet que en el pressupost inicial no es va consignar cap previsió en concepte d'ingressos per la disposició de préstecs. Cal tenir en compte que a la data d'elaboració del pressupost, IFERCAT tenia pendent de disposar 327,00M€ dels préstecs atorgats pel BEI, import que com a mínim s'hauria d'haver consignat en el pressupost inicial. Els restants 300,00M€ corresponen al préstec contractat el novembre del 2008.

3.2.2. Liquidació del pressupost de despeses

En el quadre següent es mostra el detall de la liquidació del pressupost de despeses per article i capítol, així com el seu grau d'execució:

Liquidació del pressupost de despeses. Exercici 2008

Article i capítol	Pressupost inicial (A)	Obligacions reconegudes (B)	Desviacions (B-A)	% execució (B/A×100)
13 Personal laboral	778	1.032	254	132,6
16 Assegurances i cotitzacions socials	133	162	29	121,8
17 Pensions i altres prestacions socials	32	7	(25)	21,9
Capítol 1: Remuneracions del personal	943	1.201	258	127,4
20 Lloguers i cànons	142	152	10	107,0
22 Material, subministraments i altres	172	437	265	254,1
23 Indemnitzacions per raó de servei	77	43	(34)	55,8
24 Despeses de publicacions	4	20	16	500,0
Capítol 2: Despeses corrents de béns i serveis	395	652	257	165,1
34 Altres despeses financeres	-	1	1	-
Capítol 3: Despeses financeres	-	1	1	-
64 Mobiliari i estris	100	2	(98)	2,0
65 Equips de procés de dades i telecomunicacions	100	9	(91)	9,0
66 Béns destinats a l'ús general	627.515	946.126	318.611	150,8
68 Immobilitzat immaterial (aplicacions informàtiques)	-	8	8	-
69 Despeses d'establiment, formalització de deutes i altres	41.526	54.697	13.171	131,7
Capítol 6: Inversions reals	669.241	1.000.842	331.601	149,5
95 Altres variacions de passius financers	69.323	369.083	299.760	532,4
Capítol 9: Variacions de passius financers	69.323	369.083	299.760	532,4
Total despeses	739.902	1.371.779	631.877	185,4

Imports en milers d'euros.

Font: Elaboració pròpia a partir de la liquidació del pressupost de despeses proporcionada per d'IFERCAT.

S'ha efectuat la conciliació de les obligacions reconegudes dels capítols 1 a 6 del pressupost amb les despeses que consten registrades en el Compte de pèrdues i guanys, així com amb les altes de l'immobilitzat, del patrimoni net i dels deutes a llarg termini que els corresponen, sense que s'hagin observat incidències.

En relació amb aquestes obligacions reconegudes vegeu l'apartat del Balanç 2.2.2 i els apartats del Compte de pèrdues i guanys 2.3.3 i 2.3.4, on s'analitza la seva composició i comptabilització.

Les obligacions reconegudes en el capítol 9 del pressupost de despeses en concepte de variacions de passius financers a curt termini, han estat calculades a partir de les variacions dels actius i passius corrents del Balanç, tal com es mostra en el quadre següent:

Càlcul de la variació de passius financers. Exercici 2008

Concepte	Saldo a 31.12.2007	Saldo a 31.12.2008	Variació
Actius corrents	117.608.017	527.775.486	410.167.469
Passius corrents	(193.961.067)	(234.160.752)	(40.199.685)
Periodificacions a llarg termini*	-	(884.462)	(884.462)
Total	(76.353.050)	292.730.272	369.083.322

Imports en euros.

Font: Elaboració pròpia a partir del Balanç d'IFERCAT de l'exercici 2008.

* Import de les periodificacions a curt termini existents a 31 de desembre del 2008 amb un venciment superior a un any que s'han reclassificat a llarg termini.

D'acord amb les Instruccions del Departament d'Economia i Finances del 29 de juliol del 2008 sobre alguns aspectes pressupostaris i comptables de determinades entitats del sector públic de la Generalitat de Catalunya, que són d'aplicació a IFERCAT, el pressupost inicial no ha de recollir les operacions d'endeutament a curt termini i el saldo d'aquestes operacions a final de l'exercici ha de ser zero. Si no es compleix aquesta situació, l'endeutament a curt termini s'haurà de liquidar pel seu saldo viu dins el capítol 9 del pressupost de despeses.

El saldo viu de les operacions d'endeutament a curt termini d'IFERCAT a 31 de desembre del 2008 és zero, ja que les pòlisses de crèdit que va contractar durant l'exercici van ser cancel·lades el desembre del 2008 (vegeu apartat 2.2.8.). Tampoc no existia endeutament a curt termini a la fi de l'exercici 2007.

Per tant, les obligacions reconegudes en el capítol 9 del pressupost de despeses haurien de ser zero, amb la qual cosa la liquidació del pressupost mostraria un superàvit de 369,08 M€, que correspon a l'excés de finançament obtingut l'exercici 2008 respecte a les actuacions realitzades. Aquest excés de finançament procedeix principalment del produc-

te de l'alienació d'inversions reals (venda de les obres ja executades a les empreses concessionàries de les estacions dels trams I i IV de la línia 9) i dels ingressos per variació d'actius financers (aportació de la Generalitat de Catalunya al fons patrimonial d'IFERCAT), ingressos que en part o en la seva totalitat encara no s'han aplicat al reconeixement d'obligacions.

Pel que fa al grau d'execució, les obligacions reconegudes l'exercici 2008 són superiors en 631,88M€ a les previstes inicialment. Les principals desviacions corresponen a les inversions reals, amb 331,60M€, i a les variacions de passius financers, amb 299,76M€.

La desviació en les inversions reals, de 331,60M€ s'explica pels fets següents:

- Les inversions en béns destinats a l'ús general han estat superiors en 318,61M€ a les previstes inicialment com a conseqüència d'un nivell d'execució d'obra superior al pressupostat i a les revisions de preus aplicades durant l'exercici 2008 superiors a les previstes. Cal tenir en compte que l'execució s'ha desenvolupat d'acord amb el nou PEF aprovat l'exercici 2008, mentre que les previsions inicials es van efectuar a partir de l'anterior PEF en vigor a la data d'elaboració de la llei de pressupostos.
- Les despeses financeres capitalitzades com a immobilitzacions materials en curs en concepte de comissions i d'interessos bancaris han estat superiors en 13,17M€ a les previstes inicialment com a conseqüència principalment dels imports meritats pels préstecs del BEI disposats durant l'exercici 2008, d'import total 627,00M€, despeses que no havien estat pressupostades inicialment.
- Les inversions en mobiliari i estris, en equips de procés de dades i telecomunicacions, i en aplicacions informàtiques han estat en el seu conjunt inferiors en 0,18M€ a les previstes inicialment.

La desviació en les variacions de passius financers, de 299,76M€ s'explica pel fet que en el pressupost inicial es van consignar 69,32M€ en concepte de variació dels passius financers a curt termini i en la liquidació s'han consignat 369,08M€ per aquest concepte. Tal com ja s'ha explicat anteriorment, el que IFERCAT registra en el capítol 9 del pressupost de despeses és el superàvit previst i real de l'exercici 2008, en lloc del saldo viu de les operacions de crèdit a curt termini.

Tant el pressupost inicial com les obligacions reconegudes en concepte de variació de passius financers a curt termini haurien de ser zero, ja que les operacions d'endeutament a curt termini estaven cancel·lades a la fi de l'exercici i els préstecs atorgats pel BEI no es començaran a amortitzar fins a l'any 2012.

4. FISCALITZACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

4.1. LEGISLACIÓ APLICABLE

La legislació aplicable en matèria de contractació és la següent:

Fins al 30 d'abril del 2008

IFERCAT està sotmesa a les prescripcions de la Llei 48/1998, del 30 de desembre, reguladora dels procediments de contractació als sectors de l'aigua, l'energia, els transports i les telecomunicacions, per la qual s'incorporen a l'ordenament jurídic espanyol les directives 93/38/CEE i 92/13/CEE, quant als contractes d'obres, subministraments i serveis que formalitzi en el desenvolupament de les seves funcions de gestió, administració i explotació de la infraestructura ferroviària.

El 30 d'abril del 2004 es va publicar en el DOUE la Directiva 2004/17/CE, del Parlament Europeu i del Consell, del 31 de març del 2004, sobre la coordinació dels procediments d'adjudicació de contractes en els sectors de l'aigua, de l'energia, dels transports i dels serveis postals. Aquesta Directiva va entrar en vigor el 30 d'abril del 2004, i el termini per a la transposició a l'ordenament jurídic intern finalitzava el 31 de gener del 2006.

A Espanya, la transposició no s'ha produït fins a l'aprovació de la Llei 31/2007, del 30 d'octubre, sobre procediments de contractació en els sectors de l'aigua, l'energia, els transports i els serveis postals, que va entrar en vigor l'1 de maig del 2008.

Per tot això, fins al 30 d'abril del 2008, a IFERCAT li són directament aplicables els preceptes normatius de la Directiva 2004/17/CE, del Parlament Europeu i del Consell, del 31 de març del 2004, sobre la coordinació dels procediments d'adjudicació de contractes en el sector de l'aigua, de l'energia dels transports i dels serveis postals, sempre que se superin els llindars fixats en l'article 16 de l'esmentada Directiva,³ en concret:

- 412.000€ (IVA exclòs), en els contractes de subministrament i de serveis
- 5.150.000€ (IVA exclòs), en els contractes d'obres

Els contractes exclosos de l'àmbit d'aplicació de la citada Directiva fins al 30 d'abril del 2008 es regeixen pel Decret legislatiu 2/2000, del 16 de juny, pel qual s'aprova el TRLCAP.

3. Els imports que s'indiquen són els vigents l'exercici 2008 i corresponen als que foren aprovats pel Reglament CE 1422/2007/CE, del 4 de desembre del 2007, pel qual fou modificada la Directiva 2004/17/CE.

A partir de l'1 de maig del 2008

A partir de l'entrada en vigor de la Llei 31/2007, del 30 d'octubre, sobre procediments de contractació en els sectors de l'aigua, l'energia, els transports i els serveis postals, IFERCAT està sotmesa a les prescripcions d'aquesta llei quan formalitzi contractes relatius al desenvolupament de les activitats que li són pròpies i que superin els imports fixats en l'article 16,⁴ els quals per a l'exercici 2008 es corresponen amb els que s'han detallat en el punt anterior en relació amb la Directiva comunitària.

Els contractes exclosos de l'àmbit d'aplicació de la Llei 31/2007 a partir de l'1 de maig del 2008 es regeixen per les normes de la Llei 30/2007, del 30 d'octubre, de contractes del sector públic (LCSP).

D'acord amb la LCSP, IFERCAT té caràcter de poder adjudicador, i no es considera administració pública, segons l'article 3.3.b.

Així, el règim de contractació aplicable a IFERCAT segons la LCSP és el següent:

a) Contractes licitats per activitats diferents a les previstes en la llei de sectors especials:

- Si superen els llindars comunitaris (contractes harmonitzats), es regeixen pel que disposen els articles 13 i 174 de la Llei 30/2007 i, per remissió, també pel que disposa l'article 1 de l'esmentada llei.
- Si no superen els llindars comunitaris (contractes no harmonitzats), aquests contractes tenen la qualificació jurídica de contractes privats i els resulta d'aplicació l'article 121.2 de la LCSP. Addicionalment, d'acord amb l'article 175, s'ha d'elaborar un manual d'instruccions que garanteixi que els procediments de contractació compliran els principis de publicitat, concurrència, transparència, confidencialitat, igualtat i no discriminació.

b) Contractes licitats en desenvolupament de les activitats que li són pròpies, però que per la seva matèria queden exclosos de l'àmbit d'aplicació material de la Llei 31/2007, com són les concessions d'obres i de serveis públics: d'acord amb la Disposició addicional onzena de la Llei 30/2007 no els resulten d'aplicació les normes previstes per als contractes subjectes a regulació harmonitzada. A aquests contractes els són

4. Els imports en vigor l'exercici 2008 segons la normativa estatal són els que estableix l'Ordre EHA/3875/2007, del 27 de desembre, pel qual fou modificat l'article 16 de la Llei 31/2007. Aquests imports es corresponen amb els aprovats pel Reglament CE 1422/2007/CE, del 4 de desembre del 2007, pel qual fou modificada la Directiva 2004/17/CE.

d'aplicació les normes ressenyades en el punt *a* corresponents als contractes que no superen els llindars comunitaris: articles 121.2 i 175 de la LCSP.

Pel que fa a les instruccions internes a què es refereix l'article 175 de la LCSP s'ha observat que, a 31 de desembre del 2008, IFERCAT no ha redactat encara el corresponent manual, amb la qual cosa són d'aplicació subsidiària els procediments d'adjudicació que preveu l'article 174 de la LCSP per als contractes harmonitzats.

Finalment, cal dir que la versió en vigor dels Estatuts d'IFERCAT, que fou aprovada el 25 de juliol del 2006, no considera el TRLCAP normativa d'aplicació per a la resta de contractes que l'ens formalitzi en el desenvolupament de les funcions de gestió, administració i explotació de la infraestructura ferroviària, exclosos de l'aplicació de la Llei 48/1998 per raó de l'import o per raó de la naturalesa dels contractes, sinó que apel·la només al compliment dels principis de publicitat i concurrència. A més, durant l'exercici 2008, aquests Estatuts, no s'han adequat a la nova normativa de contractació que és d'aplicació a partir de l'1 de maig del 2008: Llei 30/2007 i Llei 31/2007.

4.2. INFORMACIÓ SOBRE LA CONTRACTACIÓ D'IFERCAT

Els projectes i les obres corresponents a la línia 9 del metro de Barcelona els licita i adjudica GISA en nom d'IFERCAT. És per això que no s'inclouen en el detall de la contractació d'IFERCAT. Aquests contractes formen part de l'anàlisi de la contractació de GISA, juntament amb la resta de contractes que licita aquesta empresa.

A part dels contractes licitats per GISA, IFERCAT adjudica altres contractes corresponents, principalment, a estudis i projectes relatius a la Línia Orbital Ferroviària de la Regió Metropolitana de Barcelona i a l'Eix Transversal Ferroviari, així com a treballs diversos referents a la línia 9 del metro de Barcelona. IFERCAT també s'encarrega de la licitació i adjudicació d'aquells contractes necessaris per al desenvolupament de la seva activitat.

Segons la informació proporcionada per IFERCAT, durant l'exercici 2008 s'han adjudicat tretze contractes per procediment obert, tres per procediment negociat sense publicitat i trenta-sis contractes menors. També s'ha tramitat la pròrroga de tres contractes i la modificació d'un altre contracte, els quals havien estat adjudicats en anys anteriors. Aquesta informació en relació amb les adjudicacions, pròrroques i modificacions ha estat contrastada amb la que consta en les actes del Consell d'Administració d'IFERCAT.

Per a la fiscalització dels contractes adjudicats l'exercici 2008 s'ha seleccionat una mostra de disset expedients. La mostra seleccionada és la següent:

Mostra d'expedients fiscalitzats. Exercici 2008

#	Procediment	Import adjudicació (amb IVA)	Empresa adjudicatària	Descripció	Legislació aplicable
1	Obert	168.000	Bruno Remoué i Associats, SLP	Redacció del Pla Director Urbanístic per la reserva de sòl per l'Eix Transversal Ferroviari	TRLCAP
2	Obert	*	- CAT Desenvolupament de Concessions Catalanes, SL - Acciona Infraestructuras, SA - COMSA, Concesiones, SL - ACSA Obras e Infraestructuras, SA	Contracte de concessió d'obra pública per a la construcció, conservació, manteniment i explotació de determinades infraestructures del tram IV de la línia 9 del metro de Barcelona	LCSP
3	Obert	3.154.790	Endesa Energía, SA	Subministrament d'energia elèctrica per a la posada en funcionament de la línia 9	Llei 48/98
4	Obert	*	- FCC Construcción, SA - Obrascón Huarte Lain, SA - COPISA Constructora Pirenaica, SA	Contracte de concessió d'obra pública per a la construcció, conservació, manteniment i explotació de determinades infraestructures del tram I de la línia 9 del metro de Barcelona	LCSP
5	Obert	48.845	MCRIT, SL	Estudi de demanda de la Línia Orbital Ferroviària i càlculs per l'informe de sostenibilitat	TRLCAP
6	Contracte menor	17.684	Ferrer & Ojeda	Contractació del servei d'un mediador d'assegurances en relació amb l'assegurança de responsabilitat civil i patrimonial d'IFERCAT	LCSP
7	Contracte menor	6.577	Konsac Search	Selecció de personal enginyer de sistemes	TRLCAP
8	Contracte menor	8.039	Konsac Search	Estudi mercat contractació Enginyer Sistemes	TRLCAP
9	Contracte menor	9.628	Konsac Search	Selecció de personal director financer	TRLCAP
10	Contracte menor	9.860	Konsac Search	Estudi mercat contractació director financer	TRLCAP
11	Contracte menor	9.860	Konsac Search	Estudi mercat contractació arquitecte	TRLCAP
12	Contracte menor	51.311	La Instaladora del Vallès, SA	Endegament de les instal·lacions i de les mampares de les noves oficines	LCSP
13	Contracte menor	10.106	MCRIT, SL	Redacció integrada de l'informe de Sostenibilitat Ambiental del Pla Director Urbanístic de la Línia Orbital Ferroviària	LCSP
14	Contracte menor	11.994	MCRIT, SL	Redacció integrada de l'informe de Sostenibilitat Ambiental de l'Eix Transversal Ferroviari	TRLCAP
15	Negociat sense publicitat	29.419	MCRIT, SL	Actualització de l'estudi de demanda de l'Eix Transversal Ferroviari	TRLCAP

#	Procediment	Import adjudicació (amb IVA)	Empresa adjudicatària	Descripció	Legislació aplicable
16	Negociat sense publicitat **	Pròrroga	Unitronics Comunicaciones, SA	Pròrroga del contracte dels treballs de consultoria per a l'anàlisi i la diagnosi del disseny dels sistemes d'informació de la línia 9 del metro de Barcelona orientat a l'elaboració d'un futur Sistema d'Informació Geogràfica	TRLCAP
17	Negociat sense publicitat **	210.204	Egis Rail, SA	Modificació del contracte de consultoria i assistència tècnica per a la implantació dels procediments de gestió de funcionalitats i de seguretat previs a la posada en explotació de la línia 9 del metro de Barcelona	TRLCAP

Imports en euros, amb IVA.

* Els contractes 2 i 4 corresponen a les concessions d'obra de determinades estacions dels trams IV i I de la línia 9. El pre-supost base de la licitació ha estat de 811,50 M€ (IVA exclòs) pel Tram IV, amb una tarifa tècnica de 51,90 M€/any, a pagar per IFERCAT, i de 1.135,40 M€ (IVA exclòs) pel Tram I, amb una tarifa tècnica de 79,50 M€/any, a pagar per IFERCAT. L'import d'adjudicació ha estat de 51,89 M€/any i 79,40 M€/any, respectivament per a cadascun dels trams.

** S'adjudiquen de forma directa.

La selecció de la mostra s'ha efectuat d'acord amb els següents criteris:

- Contractes adjudicats per procediment obert: s'han seleccionat les dues concessions i pel que fa a la resta: el contracte de major i dos contractes escollits a l'atzar.
- Contractes adjudicats per procediment negociat i directe: s'ha seleccionat el contracte de major import i pel que fa a les pròrrogues i modificacions: s'ha seleccionat a l'atzar un dels tres contractes que han estat prorrogats, i l'única modificació que ha estat tramitada durant l'exercici 2008.
- Contractes menors: s'han seleccionat cinc contractes escollits per concepte i quatre contractes escollits a l'atzar.

Addicionalment, IFERCAT ha formalitzat vuit convenis amb diferents entitats, públiques o privades. D'aquests vuit convenis, quatre comporten una contraprestació econòmica a càrrec d'IFERCAT i, per tant, en funció de quin sigui el seu objecte, la seva adjudicació pot estar subjecta a les normes de contractació.

D'aquests convenis s'ha fiscalitzat el de major import, formalitzat amb Red Eléctrica Española, SAU (REE) el 22 d'octubre del 2008 per 4,06M€, i s'ha verificat que el seu objecte no es troba dins l'àmbit d'aplicació de la LCSP. L'objecte és la determinació de l'assumpció per part d'IFERCAT de les despeses de connexió a la xarxa de transport de REE, en aplicació del que estableix l'article 32.2 del Reial decret 1955/2000, de l'1 de desembre, pel qual es regulen les activitats de transport, distribució, comercialització, subministrament i procediments d'autorització d'instal·lacions d'energia elèctrica.

Les incidències observades en la fiscalització dels disset expedients seleccionats són les que es descriuen a continuació:

- Gestió de la contractació:
 - Llistat de contractació: en el llistat de contractes adjudicats l'exercici 2008 proporcionat per IFERCAT els imports de dos expedients mostren diferències amb els dels corresponents contractes, i hi ha sis expedients que no tenen assignat cap import.
 - Sistema de registre d'entrada de la documentació: diversos estudis, informes, etc., no tenen el registre d'entrada i, per tant, no queda constància de la data en què han estat rebuts per IFERCAT.
- Documentació inclosa en l'expedient:
 - En l'expedient 3, la data d'obertura de pliques que consta en l'anunci publicat en el BOE està equivocada, tot i que va ser correctament publicada en el DOUE i en el DOGC.
 - En l'expedient 5, el procediment d'adjudicació utilitzat (obert) no es correspon amb el procediment de licitació que consta en l'acord d'inici de l'expedient i en l'informe de l'assessoria jurídica del DPTOP (procediment negociat).
 - En dos dels expedients corresponents a contractes menors, tot i que IFERCAT disposa de la factura del proveïdor, aquesta no estava incorporada a l'expedient.
- Contractes menors: fraccionament:

Hi ha cinc expedients (números 7, 8, 9, 10 i 11) corresponents a la selecció de personal, que han estat adjudicats a la mateixa empresa, Konsac Search, per un import total de 43.964€, en relació amb els quals, en opinió de la Sindicatura de Comptes, s'ha produït un fraccionament de l'objecte del contracte.

Aquesta opinió es fonamenta en els següents fets: en tots els casos l'objecte del contracte fa referència a la selecció de personal, en concret, d'un enginyer de sistemes (expedients 7 i 8), d'un director financer (expedients 9 i 10) i d'un arquitecte (expedient 11); els informes justificatius dels estudis de mercat de les tres places a proveir estan datats entre el 2 i el 7 de gener del 2008; i els tres contractes s'adjudiquen en el mateix període de temps.

- Plec de clàusules administratives i prescripcions tècniques:

En l'expedient 15 s'ha observat que els subcriteris que s'han tingut en compte per valorar les ofertes presentades en relació amb els criteris d'adjudicació 2 i 3 no apareixen ponderats en els plecs de clàusules. Aquests subcriteris tampoc s'han ponderat en l'informe tècnic de valoració de les proposicions presentades, en el qual només s'hi fa

una valoració global d'acord amb la memòria explicativa presentada pels licitadors. La puntuació d'aquests subcriteris hauria d'estar explicitada en els Plecs i detallada en l'informe tècnic de valoració de les proposicions.

- Actes de la Mesa de Contractació

En els expedients adjudicats mitjançant procediment obert (expedients 1, 2, 3, 4 i 5), s'observen les següents incidències respecte a les actes i la composició de la Mesa de contractació:

- En els expedients 1, 3 i 5 no consta l'acta d'obertura de pliques. Només hi ha un certificat signat pel secretari de la Mesa de l'obertura de les proposicions presentades, amb el vist-i-plau del president de la Mesa.
- En l'acta de la Mesa, de proposició d'adjudicació de l'expedient 3 no hi consta l'assistència d'un dels membres, sense que es faci constar en l'acta aquesta absència ni la seva justificació.

- Comunicació a la Junta Consultiva

Dels vuit contractes que s'haurien d'haver comunicat a la Junta Consultiva (tots els de la mostra excepte els contractes menors), només se n'han comunicat els dos que fan referència a les concessions d'obres (expedients 2 i 4).

- Execució dels contractes

En l'expedient 16 la data d'entrega de l'informe de consultoria adjudicat és el 24 d'octubre del 2008, mentre que l'acta de recepció porta data del 6 de juny del 2008 (anterior a l'entrega de l'informe). Si es considera el 24 d'octubre com a data definitiva d'entrega dels treballs, s'observa que el termini d'execució ha estat d'onze mesos mentre que el que establien els plecs de clàusules més la pròrroga concedida era de sis mesos.

A més, els motius de la pròrroga no estan suficientment clars en la documentació inclosa en l'informe pel qual aquesta fou justificada, tot i que finalment s'expliquen amb més detall en l'informe final dels treballs.

4.2.1. Contractes de concessió d'obres

Els expedients 2 i 4 corresponen a les adjudicacions de les concessions de les estacions dels trams I i IV de la línia 9 del metro de Barcelona. Per la seva especificitat aquests expedients són objecte d'una anàlisi diferenciada.

Cal assenyalar, en primer lloc, que en l'Acord de Govern del 29 de juliol del 2008 es va autoritzar a IFERCAT "la licitació dels contractes que siguin precisos per a la construcció, conservació, manteniment i explotació de determinades infraestructures d'aquesta línia

consistents en estacions, podent fer ús de les figures contractuals previstes a la Llei 30/2007, del 30 d'octubre, de contractes del sector públic i, entre elles, el model de concessió d'obra pública....”.

IFERCAT ha aplicat a aquests dos expedients de contractació la normativa prevista en la LCSP per als contractes de concessió d'obra pública.

S'ha observat, però, que tal com han estat definits l'objecte i les prestacions del contracte en els plecs de clàusules administratives particulars, podria qüestionar-se que la veritable naturalesa d'aquests dos expedients sigui la d'una concessió d'obra pública ja que:

- La retribució principal del concessionari no procedeix del dret d'explotació de l'obra.
- La retribució del concessionari no depèn de la demanda d'utilització de la infraestructura.

La retribució al concessionari consisteix en una tarifa tècnica que es determina en funció dels costos de la inversió i del seu manteniment més un marge de benefici, tarifa que es modula en funció del compliment d'uns estàndards de qualitat i de regularitat.

A continuació s'analitza la tramitació d'aquests dos expedients i es presenten els resultats de la fiscalització efectuada per la Sindicatura de les fases de preparació i d'adjudicació, d'acord amb la normativa dels contractes de concessió d'obra pública aplicada per IFERCAT.

Règim jurídic

Els plecs de clàusules administratives particulars estableixen que aquests dos contractes de concessió es regeixen pels esmentats plecs i pel plec de prescripcions tècniques particulars, així com per la legislació específica que és d'aplicació, concretament per la Llei 4/2006, del 31 de març, ferroviària, i pels preceptes que resultin d'aplicació de la Llei 3/2007, del 4 de juliol, d'obra pública. Els plecs també estableixen que són d'aplicació, amb caràcter supletori, la Llei 30/2007, del 30 d'octubre, de contractes del sector públic pel que fa a la seva preparació i adjudicació, i les normes de dret privat pel que fa als seus efectes i extinció.

Tal com ja s'ha explicat en l'epígraf 4.1, d'acord amb la Disposició addicional onzena de la Llei 30/2007, els contractes que IFERCAT licita en desenvolupament de les activitats previstes en la Llei 31/2007 però que per la seva matèria queden exclosos del seu àmbit d'aplicació, entre altres els contractes de concessió d'obres públiques, estan subjectes als articles 121.2 i 175 de la LCSP pel que fa a la preparació del contracte i la seva adjudicació. Tot i això, com que a la data de tramitació d'aquests dos expedients IFERCAT no disposava del manual d'instruccions requerit en l'article 175 de la LCSP, a aquests

contractes els són d'aplicació supletòria les normes de preparació i adjudicació que estableix la LCSP en l'article 174, tal com preveuen els plecs de clàusules administratives.

Fiscalització

S'ha efectuat la fiscalització tant de la fase de preparació com de la fase d'adjudicació dels dos contractes de concessió d'obra pública. De la revisió efectuada se'n desprenen les següents observacions:

a) Fase de preparació (articles 112 a 115 LCSP)

IFERCAT ha substituït, per acord motivat, l'estudi de viabilitat previst en l'article 112 de la LCSP, que s'ha d'emetre amb caràcter previ a la decisió de construir i explotar una obra en règim de concessió, per un estudi de viabilitat economicofinancera.

La motivació per efectuar aquesta substitució és que la licitació a dur a terme té per objecte la implementació d'un nou model contractual que no suposa en cap cas la transformació de la infraestructura a construir, de la qual ja han estat fixades les característiques fonamentals i s'han passat els tràmits legals oportuns (els projectes d'obra de les estacions de la línia 9 objecte de la concessió ja havien estat tramitats d'acord amb les previsions legalment establertes). L'estudi de viabilitat economicofinancera inclou quins són els aspectes econòmics i financers fonamentals d'aquest nou model contractual.

Pel que fa als plecs de clàusules administratives particulars, s'ha verificat que inclouen el contingut mínim previst en l'article 115 de la LCSP.

b) Fase d'adjudicació

L'adjudicació definitiva dels dos contractes de concessió ha estat aprovada mitjançant les resolucions de la presidenta d'IFERCAT dels dies 1 i 15 de desembre del 2008. Les principals característiques d'aquests contractes són les següents:

Característiques principals dels contractes de concessió d'obres

	Tram I	Tram IV
Adjudicatari	- FCC Construcción, SA - Obrascón Huarte Laín, SA - COPISA Constructora Pirenaica, SA	- Cat Desenvolupament de Concessions Catalanes, SL - Acciona Infraestructuras, SA - COMSA Concesiones, SL - ACSA Obras e Infraestructuras, SA
Durada	32 anys i 8 mesos	31 anys i 9 mesos
Tarifa tècnica	79,40 M€/any	51,89 M€/any
Titularitat de la concessió	Concessió Estacions Aeroport L9, SA	Línea Nueve Tramo Cuatro, SA

Font: Elaboració pròpia a partir dels contractes de concessió d'obres i els plecs que els regeixen.

Respecte a l'adjudicació dels dos contractes de concessió d'obra pública s'observa que en les actes d'obertura de pliques de tots dos expedients només consta l'assistència de sis membres de la Mesa de Contractació, tot i que les actes estan signades pels nou membres que en formen part.

S'ha verificat que, tal com estableixen els plecs de clàusules, les empreses adjudicatàries dels dos contractes han constituït les dues societats concessionàries requerides: Línea Nueve Tramo Cuatro, SA en el cas de l'expedient 2 que correspon al Tram IV, i Concessió Estacions Aeroport L9, SA en el cas de l'expedient 4 que correspon al Tram I.

5. CONCLUSIONS

Al llarg d'aquest informe s'han assenyalat les observacions que resulten pertinents sobre els aspectes financerocomptables, pressupostaris, de contractació i de legalitat.

Atès l'objecte d'aquest informe, en aquest apartat es destaquen les observacions més significatives que es desprenen de la fiscalització realitzada per la Sindicatura de Comptes referida a IFERCAT, corresponent a l'exercici 2008, i les recomanacions proposades.

5.1. FISCALITZACIÓ ECONOMICOFINANCERA

Els comptes anuals abreujats d'IFERCAT expressen de forma raonable la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera a 31 de desembre del 2008 i dels resultats de les seves operacions durant l'exercici anual acabat en l'esmentada data i contenen la informació necessària i suficient per a la seva adequada comprensió i interpretació, de conformitat amb els principis i normes d'auditoria pública generalment acceptats, amb les següents observacions:

- Baixes registrades en les immobilitzacions materials en curs. Les baixes corresponents a l'entrega de les obres ja executades de les estacions dels trams I i IV de la línia 9 del metro de Barcelona a les entitats concessionàries per 674,05 M€ han estat comptabilitzades d'acord amb el fet que els plecs de clàusules estableixen que les empreses concessionàries assumeixen el risc de construcció i el risc de disponibilitat.

El desenvolupament futur d'aquests contractes permetrà determinar l'efectiva assumpció de riscos per cadascuna de les parts, i comprovar la correcció de no comptabilitzar en l'actiu d'IFERCAT els actius objecte de la concessió.

- Activació de certes despeses. El criteri emprat per IFERCAT en la comptabilització de les obres i projectes és el d'activar com a immobilitzacions en curs totes les despeses

directament relacionades amb les obres que començarà a amortitzar en el moment en què s'iniciï l'explotació comercial de la línia 9. En relació amb l'activació d'aquestes despeses s'han observat les següents incidències:

- Els interessos i les comissions dels crèdits bancaris destinats al finançament de les obres de la línia 9 del metro de Barcelona que consten activats com a immobilitzacions materials en curs a 31 de desembre del 2008 són inferiors en 8,20 M€ als que es troben meritats en aquesta data (8,10 M€ en concepte d'interessos i 0,10 M€ en concepte de comissions bancàries).

L'activació d'aquestes despeses financeres s'ha de registrar d'acord amb la seva meritació i no en funció del seu pagament efectiu.

- Els interessos a càrrec d'IFERCAT de les disposicions de la pòlissa corporativa de la Generalitat de Catalunya consten registrats com a més cost de les immobilitzacions materials en curs per 0,38 M€, xifra que és inferior en 0,02 M€ a l'import meritat a 31 de desembre del 2008 per aquest concepte.

D'acord amb el fet que no es tracta de crèdits destinats directament al finançament de la línia 9 del metro de Barcelona, aquests interessos s'haurien d'haver registrat com a despesa financera en el Compte de pèrdues i guanys de l'exercici 2008, d'acord amb la seva meritació.

- IFERCAT registra com a menys cost de les immobilitzacions materials en curs els interessos a favor seu meritats pels excedents de tresoreria originats per la no utilització de forma puntual d'una part dels préstecs destinats al finançament de les obres de la línia 9 del metro de Barcelona.

Aquests ingressos, així com les despeses financeres corresponents a la part dels préstecs no utilitzada, tal com ja es va recomanar en els informes 39/2010 i 8/2011, s'haurien d'haver registrat en el Compte de pèrdues i guanys de l'exercici 2008 en lloc de fer-ho en el compte d'actiu d'immobilitzacions materials en curs.

- Resta pendent d'activar com a cost dels projectes de la línia 9 un import de 0,20 M€ corresponent al conveni formalitzat amb l'ACA i GISA el 2 de desembre del 2006 en relació amb els estudis sobre l'impacte hidroecològic de les obres d'aquest projecte en els aqüífers del Delta del Llobregat. Una part d'aquest import fou incorrectament comptabilitzada com a despesa l'exercici 2007 mentre que una altra part, tot i que ja s'ha meritat, no ha estat provisionada a 31 de desembre del 2008.

Aquest cost s'ha de comptabilitzar, amb un criteri homogeni i d'acord amb la seva naturalesa, com a immobilitzacions materials en curs, i el seu registre s'ha d'efectuar d'acord amb la seva meritació i no en funció del seu pagament efectiu.

- El cost dels projectes de la línia 9 inclou 0,41 M€, que corresponen a honoraris satisfets l'exercici 2006 per l'assessorament rebut per articular un model de gestió que permetés que el finançament de la línia 9 no computés a efectes del SEC 95.

Tal com ja es va recomanar en els informes 39/2010 i 8/2011, aquests honoraris s'haurien de registrar com a despesa en el Compte de pèrdues i guanys.

- Les altres construccions en curs, de 0,06 M€, corresponen a despeses operatives incorregudes l'exercici 2002, any de constitució d'IFERCAT.

L'exercici 2008 aquestes despeses de primer establiment s'haurien d'haver donat de baixa de les immobilitzacions materials en curs amb càrrec al Compte de pèrdues i guanys ja que, per una banda, el seu període d'amortització ja havia finalitzat i, per altra banda, el nou Pla general de comptabilitat no preveu l'activació de les despeses de primer establiment.

- Convenis entre el DPTOP, GISA, IFERCAT i FIRA 2000, SA. Tal com ja es va fer constar en els informes de fiscalització 39/2010 i 8/2011, les incidències observades en la comptabilització de les operacions que es deriven dels convenis formalitzats els exercicis 2005 i 2006 en relació amb l'execució de les obres de construcció del pou d'entrada de la línia 9 en els terrenys de FIRA 2000, SA, són les següents:
 - Cessió temporal d'ús de la galeria de serveis: tot i que el conveni defineix aquesta operació com una cessió d'ús temporal, per les condicions d'aquesta operació es dedueix que es tracta d'una compravenda amb una part del pagament ajornat.
 - Cessió d'ús gratuïta del passadís de comunicació: tot i que en els convenis no s'estableix de forma expressa la cessió del passadís de comunicació a FIRA 2000, SA, per les condicions d'ús que es determinen es dedueix que existeix una cessió d'ús gratuïta d'aquest passadís a FIRA 2000, SA, un cop hagi finalitzat la seva construcció.

Respecte a aquestes dues incidències la Sindicatura reitera les recomanacions efectuades en els informes de fiscalització 39/2010 i 8/2011 de reflectir aquestes operacions d'acord amb la seva naturalesa.

- Facturació d'IFERCAT a GISA. En aplicació de la clàusula vuitena del conveni formalitzat el desembre del 2004, IFERCAT factura anualment a GISA la major part de les despeses en què ha incorregut durant l'exercici en concepte de participació en l'import que GISA cobra a les empreses adjudicatàries de les obres de la línia 9 del metro per la tasca de gestió de les obres efectuada. Per l'any 2008, l'import facturat és del 90% de la major part de les despeses d'explotació de l'exercici.

Tal com ja es va observar en els informes de fiscalització 39/2010 i 8/2011, el conveni no determina de forma clara i detallada els conceptes i la forma de càlcul de l'import a facturar anualment. *Per tant, el càlcul d'aquest import hauria d'estar suportat mitjançant un estudi més detallat.*

A part d'això, no queda justificat que IFERCAT facturi a GISA una part significativa de les seves despeses d'estructura. És clar que IFERCAT no genera ingressos anualment, ja que està en una fase de construcció de la línia 9, i no d'explotació d'aquesta i, *per tant necessitaria una font específica d'ingressos que li permetés equilibrar el Compte de pèrdues i guanys.*

Pel que fa a la classificació d'aquesta aportació dins el Compte de pèrdues i guanys, d'acord amb la seva naturalesa i segons el que estableix el nou Pla general de comptabilitat, *s'hauria d'haver registrat en el compte de subvencions a l'explotació en lloc de comptabilitzar-la en el compte d'ingressos per serveis diversos.*

- Inversions financeres a curt termini. Els interessos pendents de cobrament a 31 de desembre del 2008 corresponents als contractes de permuta financera (*swap*), de 2,30 M€, consten comptabilitzats com a menys import del compte de passiu que recull els interessos a pagar a curt termini de deutes amb entitats de crèdit. *Aquests interessos, d'acord amb el nou Pla general de comptabilitat, s'haurien d'haver registrat en l'actiu com a inversions financeres a curt termini.*

En canvi, *els 49.106 € que consten registrats en l'actiu com a inversions financeres a curt termini s'haurien de donar de baixa amb càrrec al compte d'immobilitzacions materials en curs, on consten registrats en l'haver, ja que el seu càlcul i comptabilització no són correctes.*

- Compte de Tresoreria corporativa de la Generalitat de Catalunya. IFERCAT no té registrats a 31 de desembre del 2008 els interessos pendents de pagament meritats per les disposicions de la pòlissa corporativa corresponents al quart trimestre de l'exercici 2008, d'import 18.056 €. *A la fi de l'exercici s'hauria d'haver dotat la corresponent provisió amb càrrec al Compte de pèrdues i guanys.*
- Patrimoni net. La subvenció rebuda de GISA en relació a la subrogació de les obres de la línia 9 del metro, de 4,63 M€, comptabilitzada en el compte de subvencions de capital estava destinada a finançar les comissions i despeses que es derivaven del conveni marc per al finançament de la línia 9 formalitzat l'octubre del 2003. Pel que fa a l'aplicació d'aquesta subvenció, tal com ja es va observar en els informes de fiscalització 39/2010 i 8/2011, un import de 2,39 M€ es va destinar al pagament durant l'exercici 2003 de les comissions i despeses previstes en el conveni, mentre que els restants 2,24 M€ en concepte de comissions no es van haver de pagar, ja que part de les operacions previstes en el contracte marc no es van arribar a formalitzar.

La Sindicatura de Comptes entén que la part de la subvenció que finança els costos assumits per IFERCAT de 2,39 M€, d'acord amb la seva naturalesa corrent, s'hauria d'imputar al compte de Resultats d'exercicis anteriors, així com també la part de la subvenció que no es va aplicar al seu destí inicial, de 2,24 M€, en no tenir una assignació a una finalitat específica.⁵

- Deutes a curt termini. Els interessos i comissions a pagar a 31 de desembre del 2008 corresponents a les pòlisses de crèdit i els préstecs són inferiors en 10,45 M€ als que correspondria d'acord amb la seva meritació com a conseqüència de la incorrecta periodificació dels interessos i comissions meritats els exercicis 2007 i 2008 a càrrec d'IFERCAT per 8,15 M€, així com per la incorrecta comptabilització com a menys import dels deutes a curt termini dels interessos a favor d'IFERCAT corresponents als contractes de permuta financera (swap) per 2,30 M€.

El registre dels deutes a curt termini s'ha d'efectuar d'acord amb la seva meritació i no en funció del seu pagament efectiu, i pel seu import brut en lloc de compensar els imports a pagar i a cobrar.

- Creditors comercials. El compte de creditors per prestació de serveis inclou un saldo deutor de 0,38 M€ que, tal com es va observar en l'informe de fiscalització 8/2011, IFERCAT havia de regularitzar.

Es recomana novament la regularització d'aquest saldo deutor.

- Despeses de personal. L'augment dels sous l'exercici 2008 ha estat del 3,5% d'acord amb les previsions del Conveni col·lectiu del sector de la construcció i obres públiques de la província de Barcelona, augment que està per sobre del 2,0% que estableix la Llei 16/2007, del 21 de desembre, de pressupostos de la Generalitat per a l'exercici 2008.

Tot i que durant l'exercici 2008 IFERCAT no ha rebut aportacions directes amb càrrec a pressupostos públics destinades a cobrir el dèficit d'explotació, sí que ha rebut fons de GISA, empresa pública de la Generalitat, destinats a finançar el 90,0% de gairebé la totalitat de les despeses d'explotació, motiu pel qual *IFERCAT ha de respectar la limitació en l'increment de les despeses de personal que estableix la Llei de pressupostos.*

- Contractació de serveis a una empresa de treball temporal. Durant l'exercici 2008 IFERCAT ha contractat un xofer i personal administratiu a través de diverses empreses de treball temporal, la qual cosa està expressament prohibida en la normativa sobre contractació (TRLCAP i LCSP).

5. Arran de les al·legacions s'ha modificat part de la redacció d'aquest paràgraf.

- Serveis de professionals independents. El 30,0% del cost d'elaboració del portal d'Internet d'IFERCAT consta registrat com a despeses de professionals independents de l'exercici 2008. *Aquest 30,0% s'hauria d'haver activat en l'immobilitzat intangible com aplicacions informàtiques, tal com es va fer pel restant 70,0% del cost l'exercici 2007.*
- Primes d'assegurances. L'import comptabilitzat en el Compte de pèrdues i guanys en concepte de primes d'assegurances és inferior en 17.846€ al que correspondria d'acord amb la seva meritació com a conseqüència de la incorrecta periodificació de les despeses meritades els exercicis 2007 i 2008, així com per la incorrecta comptabilització de despeses d'aquesta naturalesa com a despeses de personal i de serveis de professionals independents com a primes d'assegurances.

Tot i l'import immaterial d'aquesta incidència i tal com ja es va recomanar en l'informe de fiscalització 8/2011, *cal que en efectuar el tancament de l'exercici es realitzi la periodificació oportuna d'aquestes despeses i s'imputi com a despesa de l'exercici corrent la part meritada en el període.*

- Estat de canvis en el patrimoni net. Les pèrdues per cobertures de fluxos d'efectiu corresponents als contractes de permuta financera (*swap*), de 74,97 M€, consten registrades en l'epígraf de patrimoni net del passiu però no figuren en l'Estat d'ingressos i de despeses reconegudes que forma part de l'Estat de canvis en el patrimoni net.

Es recomana que IFERCAT utilitzi en la comptabilització de les pèrdues, o dels guanys, de les cobertures de fluxos d'efectiu els comptes dels grups 8 i 9 que preveu el nou Pla general de comptabilitat per al seu registre.

5.2. FISCALITZACIÓ PRESSUPOSTÀRIA

La formulació i la liquidació del pressupost de l'exercici 2008 han estat realitzades de forma correcta, excepte per les incidències que s'assenyalen a continuació:

- En el pressupost inicial aprovat mitjançant la Llei 16/2007, del 21 de desembre, de pressupostos de la Generalitat per a l'exercici 2008 no es va consignar cap previsió en el capítol 9 d'ingressos en concepte de disposició de préstecs, malgrat que a la data de formulació del pressupost IFERCAT tenia pendent de disposar 327,00 M€ dels préstecs atorgats pel BEI.

Es recomana que en la formulació del pressupost inicial es tinguin en compte tots els ingressos compromesos fins a la data.

- L'import que consta com a pressupost inicial de la liquidació del pressupost en relació amb quatre partides pressupostàries no es correspon amb el que consta aprovat per la

Llei 16/2007, del 21 de desembre, de pressupostos de la Generalitat per a l'exercici 2008. La diferència és de 24.000 €, i suposa una transferència de crèdit entre diferents partides del capítol 2. Despeses corrents de béns i serveis.

Es recomana que les modificacions introduïdes en el pressupost inicial es mostrin en la liquidació del pressupost de forma diferenciada.

- Els imports que consten com a pressupost inicial i com a obligacions reconegudes en el capítol 9 del pressupost de despeses en concepte d'endeutament a curt termini corresponen al superàvit previst i real de l'exercici 2008.

Segons les instruccions del Departament d'Economia i Finances sobre determinats aspectes pressupostaris i comptables aplicables als ens de dret públic sotmesos al dret privat, entre els quals es troba IFERCAT, el pressupost inicial no ha de recollir les operacions d'endeutament a curt termini, i aquestes operacions a la fi de l'exercici han d'estar cancel·lades. Si no es compleix aquesta situació, l'import que ha de mostrar la liquidació del pressupost com a obligacions reconegudes és el del saldo viu de l'endeutament a curt termini existent a la fi de l'exercici.

A 31 de desembre del 2008 el saldo viu de les operacions d'endeutament a curt termini d'IFERCAT és zero, ja que les pòlisses de crèdit contractades durant l'exercici van ser cancel·lades el mes de desembre, i a la fi de l'exercici 2007 tampoc existia endeutament a curt termini.

Cal que la formulació del pressupost inicial i el registre de les obligacions reconegudes del capítol 9 del pressupost de despeses en concepte d'endeutament a curt termini s'efectuï d'acord amb les instruccions del Departament d'Economia i Finances.

5.3. FISCALITZACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

S'ha efectuat la fiscalització relativa als procediments utilitzats per IFERCAT en la contractació per a l'exercici 2008. En aquest sentit cal dir que els contractes corresponents a la línia 9 del metro de Barcelona els licita i adjudica GISA en nom d'IFERCAT. Aquests contractes formen part de l'anàlisi de la contractació de GISA.

Dels vint contractes adjudicats per IFERCAT per procediment obert, negociat o directe, més els trenta-sis contractes menors tramitats s'ha analitzat una mostra de quinze contractes, dels quals cinc han estat adjudicats per procediment obert, un per procediment negociat i nou són contractes menors. També s'ha analitzat l'única modificació i una de les tres pròrrogues tramitades durant l'exercici 2008 corresponents a contractes adjudicats en

exercicis anteriors. Finalment s'ha analitzat un dels quatre convenis formalitzats l'adjudicació dels quals podia estar subjecta a la normativa de contractació.

En el capítol 4 d'aquest informe s'han posat de manifest de manera detallada les observacions i incidències detectades en la revisió. A continuació es presenten les observacions més significatives:

- Els estatuts d'IFERCAT en vigor l'exercici 2008, aprovats el 25 de juliol del 2006, no consideren el TRLCAP normativa d'aplicació per als contractes que l'ens formalitzi en el desenvolupament de les seves funcions de gestió, administració i explotació de la infraestructura ferroviària, que estan exclosos de l'aplicació de la Llei 48/1998 per raó de l'import o per raó de la naturalesa dels contractes, sinó que apel·la només al compliment dels principis de publicitat i concurrència.

Durant l'exercici 2008 aquests estatuts no s'han adequat a la nova normativa de contractació que és d'aplicació a partir de l'1 de maig del 2008: Llei 30/2007 i Llei 31/2007.

Es recomana la modificació dels estatuts d'IFERCAT per tal d'adequar l'article 5, Règim jurídic de la contractació, a la normativa vigent que li és d'aplicació.

- IFERCAT no disposa de les instruccions internes a què fa referència l'article 175 de la Llei de contractes del sector públic, que va entrar en vigor l'1 de maig del 2008. Tot i això, les licitacions s'han efectuat d'acord amb les prescripcions d'aquesta Llei.

Es recomana que IFERCAT elabori un manual d'instruccions que garanteixi que els procediments de contractació compleixen els principis de publicitat, concurrència, transparència, confidencialitat, igualtat i no discriminació, tal com requereix la Llei de contractes del sector públic.

- Retiment d'informació a la Junta Consultiva. IFERCAT només ha comunicat a la Junta Consultiva de Contractació l'adjudicació de dos dels vuit contractes que li havia de comunicar l'exercici 2008 en relació amb la mostra fiscalitzada.

Cal que IFERCAT revisi els circuits d'informació relatius a la comunicació de les adjudicacions a la Junta Consultiva.

- Fraccionament de contractes. En l'anàlisi de la mostra seleccionada s'ha detectat que en cinc contractes menors corresponents a la contractació dels serveis de selecció de personal hi ha aspectes relacionats amb l'objecte dels serveis adquirits, amb el seu cost i amb les dates d'execució dels quals, en opinió de la Sindicatura de Comptes, es desprèn que IFERCAT n'ha fraccionat l'adjudicació.

Cal evitar el fraccionament en l'adjudicació de contractes ja que suposa eludir els requisits de publicitat, el procediment o la forma d'adjudicació que correspondria.

- Tipologia dels contractes. Pel que fa als contractes de concessió d'obra pública de les estacions dels trams I i IV de la línia 9, tal com han estat definits l'objecte i les prestacions en els plecs de clàusules, podria qüestionar-se que la verdadera naturalesa d'aquests sigui la d'un contracte de concessió d'obra pública, segons està definit i regulat en la Llei de contractes del sector públic (LCSP).

Les concessions d'obres públiques s'han de caracteritzar pel fet que la retribució principal del concessionari procedeixi del dret d'explotació de l'obra i vingui determinada, almenys en part, en funció de la demanda d'utilització de la infraestructura.

- Adjudicació dels contractes. En un dels cinc contractes adjudicats per procediment obert s'ha observat que la valoració de les ofertes presentades s'ha efectuat segons uns subcriteris que no consten detallats ni ponderats en els plecs de clàusules. També s'han observat diverses incidències pel que fa a la composició de la Mesa de contractació que va intervenir en l'adjudicació de tres dels cinc contractes tramitats per procediment obert, així com en relació amb la formalització de l'acta d'obertura de pliques d'un d'aquests contractes i en dos altres més.

Es recomana que IFERCAT valori les ofertes d'acord amb criteris d'adjudicació que constin prèviament detallats i ponderats en els plecs de clàusules administratives particulars, per tal de garantir els principis de transparència, igualtat i no discriminació.

També es recomana que IFERCAT estableixi els mecanismes necessaris per tal que les actes de la Mesa de contractació només siguin signades per aquells membres que efectivament han assistit a les reunions, i que les absències que es produeixen es justifiquin adequadament. Així mateix es recomana que es revisin els procediments administratius relatius a l'actuació de la Mesa de contractació, per tal que es formalitzin totes les actes que requereix la Llei de contractes.

- Execució i pròrroga dels contractes. En un dels contractes fiscalitzats la pròrroga atorgada no consta suficientment justificada en l'expedient. A més, la seva execució s'ha perllongat durant onze mesos mentre que el termini d'execució que establien els plecs de clàusules més la pròrroga concedida era de sis mesos.

Es recomana que IFERCAT estableixi un sistema de seguiment i de control de l'execució dels contractes per minimitzar les desviacions entre els terminis d'adjudicació i els efectivament executats, així com garantir que les necessàries pròrrogues es tramiten d'acord amb la Llei de contractes.

6. TRÀMIT D'AL·LEGACIONS

A l'efecte previst per la normativa vigent el projecte del present informe de fiscalització fou tramès a Infraestructures Ferroviàries de Catalunya en data 22 de juny del 2011.

A continuació es transcriu l'escrit d'al·legacions enviat per Infraestructures Ferroviàries de Catalunya amb registre de sortida núm. SIF 110000309, del 14 de juliol del 2011 i amb registre d'entrada a la Sindicatura de Comptes núm. 3870, del 15 de juliol del 2011.

IFERCAT
Infraestructures Ferroviàries
de Catalunya

Joan Lluís Quer i Cumsille
President

SINDICATURA DE COMPTES DE CATALUNYA
A/a Sr. Enric Genescà i Garrigosa – Síndic
Av. Litoral, 12-14
08005 Barcelona

Assumpte: Projecte d'Informe de fiscalització número 20/2010-B referent a l'ens públic Infraestructures Ferroviàries de Catalunya (IFERCAT) corresponent a l'exercici 2008

Senyor,

En resposta al seu escrit de 22 de juny de 2011, mitjançant el qual ens va trametre l'informe de l'assumpte, em plau adjuntar-li a la present l'escrit d'al·legacions al mateix, elaborat dintre del termini atorgat a l'efecte.

Resto a la seva disposició per a qualsevol aclariment.

Atentament,

[Signatura, il·legible]

Barcelona, 14 de juliol de 2011

Pilar Matesanz Sánchez, proveïda del NIF núm. 35.055.498-W, en nom i representació d'**INFRAESTRUCTURES FERROVIÀRIES DE CATALUNYA (en endavant, "IFERCAT")**, amb domicili social i a efectes de notificacions, el situat al carrer Vergós, 36-42, C.P. 08017 de Barcelona, representació que tinc acreditada davant d'aquesta Sindicatura de Comptes, comparec i com millor en Dret procedeixi, **DIC**:

- I. Que en data 23 de juny de 2011, ha estat notificat a IFERCAT el projecte d'informe relatiu a aquest ens públic corresponent a l'exercici 2008, conferint a la mateixa un termini de 15 dies naturals per a la formulació de les al·legacions que es creguin oportunes respecte del seu contingut. S'adjunta assenyalat com a **Document núm. 1**, còpia de la notificació rebuda.
- II. Que atesa la complexitat de l'assumpte, i per tant de l'anàlisi complet i global que cal efectuar sobre el projecte d'informe facilitat, i que no es perjudiquen interessos de tercers, IFERCAT va sol·licitar una ampliació per termini de set (7) dies naturals, del termini inicialment conferit de quinze (15) dies naturals per a la formulació de les al·legacions que es creguin oportunes respecte del seu contingut.
- III. Que dins de l'ampliació del termini sol·licitada, concedida mitjançant comunicació de data 7-7-2011, passa a formular les següents

AL·LEGACIONS

PRIMERA.- CONSIDERACIÓ PRÈVIA

Aquestes al·legacions faran referència a les conclusions que es troben a l'apartat 5 del Projecte d'Informe sota el títol "Conclusions".

A tal efecte IFERCAT formula les presents al·legacions seguint el mateix ordre d'exposició que consta a les conclusions, i dintre de cadascun dels apartats s'indiquen en format cursiva les observacions i recomanacions posades de manifest per la Sindicatura de Comptes.

SEGONA.- AL·LEGACIONS SOBRE LA FISCALITZACIÓ ECONOMICOFINANCERA

1.- Activació de certes despeses

1.1.- Ingressos i despeses bancàries activades en immobilitzat en curs d'IFERCAT

- *Es considera que les despeses financeres no activades s'haurien d'haver registrat d'acord amb el seu meritament i no en funció del seu pagament efectiu.*

Tots els imports que originen aquesta incidència (imports no activats en el balanç d'IFERCAT) s'esmenen en l'exercici 2010.

- *Es considera que els interessos a càrrec d'IFERCAT per les disposicions de la pòlissa corporativa no formen part del cost financer de les immobilitzacions*

materials i s'haurien de reflectir en el compte de resultats de l'exercici com a despesa. Igualment per la part de despesa financera corresponent a la part no utilitzada dels préstecs.

- *Es considera que els interessos a favor d'IFERCAT pels excedents de tresoreria no han de disminuir el cost financer de les immobilitzacions materials i s'han de reflectir en el compte de resultats de l'exercici com a ingrés.*

Considerem que tot el cost financer d'IFERCAT (sigui bancari o sigui via Pòlissa Corporativa de la Generalitat de Catalunya) va associat a l'execució de la inversió atès que en l'exercici 2008, l'import total de les partides de despesa dels capítols 1 al 8 del Pressupost fou d'un total de 1.002,7 Milions €, dels quals 1.000,8 Milions € corresponen a inversions reals, mentre que la resta de capítols representen 1,9 M€ (0,2% de la despesa). Addicionalment, aquesta despesa d'estructura es finança amb els ingressos provinents de la seva facturació a GISA, i no per endeutament.

Atès, doncs, que tot el finançament que obté IFERCAT es destina a la construcció de l'immobilitzat, el criteri emprat és que tant les despeses financeres com els ingressos financers formen part del valor d'aquest immobilitzat, incrementant-lo o disminuint-lo, sense impacte al compte de resultats fins al moment en que es posi en servei la infraestructura. Els ingressos financers compensen aquelles despeses financeres que ha tingut l'entitat per un excés temporal de disponibilitat de préstecs, anant destinades aquestes disposicions de préstecs al pagament de certificacions i demés partides corresponents al capítol d'inversions reals.

1.2.- Conveni de col·laboració IFERCAT, GISA i ACA

- *Es proposa homogeneïtzar el criteri comptable de les obligacions econòmiques durant el període de vigència del conveni*

Seguint el criteris de la Sindicatura de Comptes, IFERCAT seguirà un criteri homogeni a l'hora de comptabilitzar aquells contractes que tinguin una vigència superior a l'any, atesa la naturalesa de cada contracte. Aquesta incidència en concret ja es va al·legar en l'informe de 2007. L'import del 2007 que erròniament s'havia imputat com a despesa s'ha activat com a immobilitzat en 2010 (en obtenir l'informe de Sindicatura durant aquell exercici), mentre que l'import meritat el 2008 es va activar en rebre la factura corresponent el 2009, atès que IFERCAT segueix el criteri de provisionar aquelles despeses que a final d'exercici han estat meritades i no facturades, no així els imports destinats a inversió els quals es comptabilitzen en rebre el document que els hi dona suport.

1.3.- Projectes de la Línia 9 del metro de Barcelona

- *És del parer de la Sindicatura que una partida del 2006 per 0,41 M€ caldria registrar-la com a despesa en el compte de pèrdues i guanys.*

Tal com es va al·legar en els informes dels exercicis 2006 i 2007, un cop analitzades les partides corresponents, es varen seguir les recomanacions de la Sindicatura i s'imputaren a despesa en l'exercici 2010.

1.4.- Altres construccions en curs

- *És del parer de la Sindicatura que en la partida d'altres construccions en curs s'han imputat despeses operatives incorregudes durant l'any d'establiment. Per tant, caldria imputar-les com a despeses de primer establiment i amortitzar-les en 5 anys.*

Tal com es va al·legar en els informes dels exercicis 2006 i 2007, un cop analitzades les partides corresponents per un import de 0,06 M€, es va seguir la recomanació de la Sindicatura i s'imputà a despesa en l'exercici 2010.

2.- Convenis entre el DPTOP, GISA, IFERCAT i FIRA 2000. Compravenda de la galeria de serveis i cessió d'ús gratuïta del passadís de comunicació

- *És del parer de la Sindicatura que, d'acord als termes dels convenis signats cal comptabilitzar l'operació de la galeria de serveis com una compravenda amb part del pagament ajornat i la del passadís de comunicació, com una cessió d'ús i, per tant, s'ha de donar de baixa de l'immobilitzat en curs d'acord amb les normes del Pla General de Comptabilitat Pública.*

IFERCAT ha assumit el criteri de la Sindicatura de Comptes relatiu a la galeria de serveis i ha comptabilitzat en l'exercici 2010 l'operació com a compravenda, atès que el seu ús es considera adscrit a les activitats de Fira 2000, ja que és la que disposa lliurement dels espais per a ubicar les instal·lacions i serveis tècnics (control efectiu i cost assumit per Fira 2000) i atès que, en acabar el termini del conveni relatiu a la galeria, IFERCAT no tindrà un accés efectiu sobre la mateixa i no serà un espai dedicat a l'explotació de la Línia 9 del Metro de Barcelona.

Pel que fa al passadís de comunicació, emprant el mateix criteri, en l'actualitat IFERCAT té un control efectiu de l'obra i és qui va donar en el seu moment conformitat a la proposta d'execució d'acabats i instal·lacions del passadís de comunicació, el qual interfereix amb la infraestructura del metro atès que la finalitat és la d'afavorir i garantir la connectivitat de la xarxa de transport públic amb punts d'interès per a l'usuari com és el recinte firal. Un cop extingit el termini del conveni l'ús de l'esmentat passadís de comunicació continuarà vinculat a l'explotació de la Línia 9 del Metro de Barcelona per part d'IFERCAT i per tant, no considerem que el mateix estigui sota la modalitat de cessió gratuïta.

3.- Facturació d'IFERCAT a GISA

- *Es considera que el càlcul de l'import de les despeses que factura IFERCAT a GISA hauria d'estar suportat mitjançant un estudi més detallat.*
- *Adicionalment, es considera que els ingressos d'IFERCAT haurien de provenir d'una altra font per equilibrar el Compte de pèrdues i guanys, i no pas de GISA.*

Tal com es va al·legar en els informes dels exercicis 2006 i 2007, per Acord del Govern de la Generalitat de Catalunya de 21 d'octubre de 2003, s'acorda la subrogació d'IFERCAT en la totalitat de drets i obligacions que corresponen a la

Generalitat de Catalunya en la seva condició de mandant de GISA respecte de la totalitat de les encomanes de la Línia 9. Posteriorment, per Acord del Govern de la Generalitat de Catalunya de 28 de desembre de 2004, s'acorda que IFERCAT pagarà les factures corresponents a l'execució de les obres de la Línia 9 directament als adjudicataris de les mateixes. Arran dels acords esmentats, es procedeix a modificar el sistema de pagament de "certificació final d'obra", previst en els contractes formalitzats, pel sistema de pagament mitjançant "certificacions parcials o mensuals".

En virtut dels Acords de Govern i de les modificacions contractuals indicades, IFERCAT ha assumit els efectes jurídics, econòmics i financers derivats de l'expressada subrogació en les encomanes de la Línia 9 i de la seva obligació de pagament de les certificacions als adjudicataris de les obres d'aquesta línia, en haver-se alliberat GISA d'aquesta responsabilitat, que han quedat oportunitament recollits en el Pla Econòmic Financer d'aquest ens.

Per tal de definir i regular el nou marc de relacions entre IFERCAT i GISA, derivat de les novacions contractuals operades, i als efectes de garantir un adequat equilibri de prestacions, el 29 de desembre de 2004, el Govern de la Generalitat de Catalunya autoritza la formalització d'un conveni de col·laboració entre ambdues parts.

Atès que en els contractes inicialment signats es preveu que GISA computa com a ingrés propi un 6% de l'import de les obres realment executades més la corresponent revisió de preus; atès que contra aquest ingressos GISA ha d'aplicar els costos necessaris per a portar a bon terme la gestió de l'encàrrec i tots els seus costos de funcionament; i atès que aquests costos s'han reduït pel fet que IFERCAT ha assumit directament la part de gestió que s'ha indicat anteriorment; aquest conveni preveu el mecanisme de participació d'IFERCAT en els ingressos percebuts per GISA per a compensar les funcions i responsabilitats que té atribuïdes.

No obstant això, GISA i IFERCAT, assumint el criteri de la Sindicatura, van aprovar una modificació de la clàusula vuitena del conveni de 29 de desembre de 2004, per a clarificar el repartiment de costos associats a les activitats relacionades amb el projecte de la Línia 9, que es va formalitzar el 24 de desembre de 2009. Addicionalment, GISA va encarregar a una empresa independent un estudi detallat amb l'objecte de definir la metodologia per a determinar la facturació corresponent al tancament de cada exercici. Les conclusions d'aquest informe s'han aplicat a partir de 2009, en base a un estudi anual detallat de les partides de despesa a incloure i de la seva correlació amb l'ingrés propi a obtenir per IFERCAT.

- *Es considera que l'ingrés provinent de GISA s'hauria d'haver registrat com una subvenció a l'explotació en lloc d'un ingrés per serveis diversos.*

Les despeses que suporta IFERCAT en la realització de les seves funcions són despeses de gestió derivades de la realització de tasques i funcions que exercia GISA abans de la creació d'IFERCAT i per les quals GISA continua cobrant un percentatge d'execució d'obra. En traslladar aquestes despeses, la refacturació de les mateixes a GISA s'ha de considerar per analogia un trasllat proporcional dels ingressos que GISA rep dels contractistes adjudicataris.

Per tant, i emprant el mateix criteri d'analogia, si GISA comptabilitza els ingressos com a ingrés propi i té part de les despeses associades derivades a IFERCAT,

aquesta comptabilitzarà els ingressos rebuts també com a ingressos propis, atès que formen part de la mateixa naturalesa de despesa original.

4.- Inversions financeres a curt termini

- *Es proposa que els interessos a cobrar per permuta financera (swap) no disminueixin la despesa financera a pagar, sinó que es comptabilitzin per separat (com a inversions financeres a curt termini).*

IFERCAT tindrà en compte aquesta recomanació per a futurs casos en que es produeixin aquestes liquidacions a cobrar (en 2009 i 2010 les liquidacions han estat de signe contrari).

- *Es proposa que els 49.106 € registrats en l'actiu com a inversions financeres a curt termini es donin de baixa per un error en la comptabilització.*

Aquest moviment ja es va realitzar el 2009.

5.- Compte de Tresoreria Corporativa de la Generalitat

- *Els interessos meritats i pendents de pagament per 18.056 € del quart trimestre de 2008 caldria haver-los provisionat amb càrrec al resultat de l'exercici 2008.*

Atès que el criteri que segueix IFERCAT respecte les despeses i ingressos financers és el d'activar-los, en el cas d'haver fet aquesta provisió no hauria afectat al compte de pèrdues i guanys del 2008. Seguint el criteri esmentat en el punt 1.2, es provisionen aquells ingressos i despeses meritats que afecten al compte de resultats de l'exercici, no aquells ingressos i despeses (com en aquest cas, els de caràcter financer) que suposen un major valor de la inversió, els quals es comptabilitzen en rebre el document que els dona suport. Per tant la comptabilització es va fer en registrar-se el document en l'exercici 2009.

6.- Patrimoni net. Subvenció de capital

- *En relació amb la subvenció rebuda de GISA per la subrogació de les obres de la Línia 9 per import de 4,6 M€, comptabilitzada com a subvenció de capital, es proposa que es comptabilitzin 2,39 M€ com un ingrés en el compte de Resultats d'exercicis anteriors i els 2,24 M€ restants, en concepte de comissions bancàries no pagades, s'haurien d'imputar al compte de patrimoni per ser una aportació sense contraprestació.*

Actualment l'import de 4,6 M€ es troba enregistrat íntegrament dins de l'epígraf Patrimoni Net en concepte de "Subvenció de capital", i s'anirà traspasant a resultat de l'exercici a mida que s'amortitzi l'immobilitzat afecte a la mateixa, la infraestructura de la Línia 9.

En data 28 de desembre de 2004 es va signar un Conveni entre GISA i IFERCAT, en base al qual GISA es comprometia a pagar a IFERCAT una compensació per import de 4,6 M€, per haver assumit aquesta última les obligacions de pagament de les

obres executades de la Línia 9, que fins a la data tenia assumides GISA amb els adjudicataris en virtut dels contractes subscrits amb els mateixos. Aquesta compensació tenia com a únic objectiu equilibrar financerament el projecte de construcció de la Línia 9 com a requisit entre les parts per fer una traslació d'obligacions. Entenem que la naturalesa d'aquesta compensació és d'aportació al finançament de la infraestructura que construeix IFERCAT i per tant assimilable a una subvenció de capital. El cobrament d'aquesta compensació es va fer efectiu l'any 2005.

D'acord amb l'esmentat conveni la compensació va tenir per GISA la consideració de despesa necessària per la viabilitat del projecte d'execució de la Línia 9 i per tant entenem que la compensació té consideració d'aportació al finançament, és a dir assimilable a una subvenció de capital. Considerem que els 2,4 M€ esmentats no es tracten d'una aportació patrimonial doncs GISA no és accionista d'IFERCAT i a més la compensació es va fer amb càrrec als ingressos de GISA de l'exercici 2004. D'altra banda, cal fer assenyalar que la vinculació amb les comissions d'estructuració financera, tal i com indica el conveni, és únicament als efectes de fixar un import equivalent. No estem davant d'una aportació per fer front a les esmentades comissions sinó que, com s'ha comentat, la seva naturalesa o finalitat no és una altra que assegurar la viabilitat del projecte, execució d'una gran infraestructura, mitjançant una compensació que té per finalitat cobrir una part del cost total de la seva execució.

7.- Creditors a curt termini

- *Els deutes a curt termini cal registrar-los d'acord amb el seu meritament i sense compensar-se en cas de ser de signes contraris.*

Aquesta recomanació és la contrapartida de dues recomanacions anteriors, les quals, com s'ha dit, ja s'han solucionat en la comptabilitat de l'exercici 2010.

8.- Creditors comercials

- *Es recomana la regularització d'un saldo deutor per 0,38 M€*

Tal com es va al·legar en l'informe de l'exercici 2007, un cop analitzades les partides corresponents, es va seguir la recomanació de la Sindicatura i s'imputà a despesa en l'exercici 2010.

9.- Despeses de personal

- *Es considera que, al rebre IFERCAT ingressos provinents de GISA, aquests es destinen a cobrir el dèficit d'explotació i, per tant, li és d'aplicació la limitació que estableix la Llei de Pressupostos.*

Anualment totes les revisions salarials es comuniquen a la Direcció General de Pressupostos i Tresor, i aquesta Direcció General ha respost sempre a IFERCAT en el sentit que no procedeix l'emissió de l'informe previst per a la determinació o modificació de les condicions retributives del personal laboral, ja que IFERCAT no es considera inclosa en l'apartat corresponent de la Llei de Pressupostos atès que no rep aportacions de la Generalitat de Catalunya.

Atès que en els contractes d'obres de la Línia 9 inicialment signats es preveu que GISA computa com a ingrés propi un 6% de l'import de les obres realment executades més la corresponent revisió de preus, atès que contra aquest ingressos GISA ha d'aplicar els costos necessaris per a portar a bon terme la gestió de l'encàrrec i tots els seus costos de funcionament, i atès que aquests costos s'han reduït pel fet que IFERCAT ha assumit directament part dels costos de gestió, el conveni entre GISA i IFERCAT preveu el mecanisme de participació d'IFERCAT en els ingressos percebuts per GISA per a compensar les funcions i responsabilitats que té atribuïdes. Per tant, els ingressos d'IFERCAT provinents de GISA són deguts a la compensació pels serveis que realitza IFERCAT i no es poden considerar en cap cas una subvenció a l'explotació. Aquesta afirmació ve avalada per l'informe realitzat per una consultora de reconegut prestigi l'any 2009 en relació a la compensació de costos entre GISA i IFERCAT que diu textualment en l'apartat 5 el següent: "D'acord amb les Directrius de la OCDE, cal entendre que la compensació que efectua GISA a IFERCAT es produeix en condicions similars a les que haguessin pactat tercers independents en funció del que establím a continuació:

- GISA computa com a ingrés propi la totalitat dels imports cobrats als contractistes adjudicataris.
- La despesa relacionada amb la construcció de la Línia 9 del Metro es troba dividida entre GISA i IFERCAT.
- Pràcticament tota la despesa d'IFERCAT es troba relacionada amb la construcció de la Línia 9 del Metro de Barcelona.
- La compensació de GISA a IFERCAT no es pot considerar com un servei en el sentit de que requereix l'aplicació d'un marge de benefici sobre els costos incorreguts per IFERCAT i després és objecte de refacturació a GISA."

10.- Contractació de serveis a una empresa de treball temporal

- *Es considera que no es poden celebrar contractes de serveis amb empreses de treball temporal.*

Prenem nota de l'observació i la tindrem en consideració a partir de l'any 2011.

11.- Serveis de professionals independents

- *Es considera que cal activar una despesa informàtica com a immobilitzat intangible.*

Seguint el criteri d'homogeneïtat de la Sindicatura de Comptes, IFERCAT realitzarà aquesta activació (2.800 €) en el seu immobilitzat en l'exercici 2011.

12.- Primes d'assegurances

- *Es considera que cal realitzar la periodificació de la despesa en assegurances a final de cada exercici comptable segons la despesa realment meritada.*

Tal com es va al·legar en l'informe de l'exercici 2007, a partir de l'exercici 2010 IFERCAT aplica el criteri de periodificació d'aquelles despeses que tenen un període

de vigència a cavall entre dos exercicis, amb especial cura de les despeses en assegurances.

13.- Estat de canvis en el patrimoni net

- *Es recomana la utilització dels comptes dels grups 8 i 9 per a registrar les variacions dels valors de les cobertures de fluxos d'efectiu (swaps)*

A partir de l'exercici 2010 IFERCAT utilitza els comptes dels grups 8 i 9 per a registrar i elaborar l'estat de canvis en el patrimoni net.

TERCERA.- AL·LEGACIONS SOBRE LA FISCALITZACIÓ PRESSUPOSTÀRIA

14.- Formulació i liquidació del pressupost

- *Es recomana que en la formulació del pressupost inicial es tinguin en compte tots els ingressos compromesos fins la data, en relació amb les disposicions realitzades per 327 M€ del Banc Europeu d'Inversions de préstecs signats i pendents de disposar.*

En la fase de formulació del pressupost de 2008 no es tenia previst disposar d'aquests crèdits ja signats. Va ser durant la fase d'execució que es van tenir aquestes necessitats financeres.

- *Es recomana que les modificacions introduïdes en el pressupost inicial es mostrin en la liquidació del pressupost de forma diferenciada.*

Es tindrà en compte aquesta recomanació per a modificacions futures del pressupost.

- *Els imports que apareixen en els capítols 9 d'ingressos i despeses es corresponen al dèficit o al superàvit corresponent al període pressupostat o liquidat en lloc de ser endeutament a curt termini. Es recomana que el capítol 9 es formuli d'acord amb les instruccions del Departament d'Economia i Finances.*

La liquidació del Pressupost de 2010 ja s'ha realitzat seguint aquest criteri.

QUARTA.- SOBRE LA FISCALITZACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ.-

15.- Estatuts d'IFERCAT

- *Els estatuts d'IFERCAT en vigor l'exercici 2008, aprovats el 25 de juliol del 2006, no consideren el TRLCAP normativa d'aplicació per als contractes que l'ens formalitzi en el desenvolupament de les seves funcions de gestió, administració i explotació de la infraestructura ferroviària, que estan exclosos de l'aplicació de la Llei 48/1998 per raó de l'import o per raó de la naturalesa dels contractes, sinó que apel·la només al compliment dels principis de publicitat i concurrència. Durant l'exercici 2008 aquests estatuts no s'han*

adequat a la nova normativa de contractació que és d'aplicació a partir de l'1 de maig del 2008: Llei 30/2007 i Llei 31/2007.

Es recomana la modificació dels estatuts d'IFERCAT per tal d'adequar l'article 5, Règim jurídic de la contractació, a la normativa vigent que li és d'aplicació.

Al respecte es vol fer constar que seguint la recomanació d'aquesta Sindicatura posada de manifest en l'informe 8/2011, corresponent a l'exercici 2007, el Consell d'Administració d'IFERCAT va acordar, en la sessió celebrada el 30 de novembre de 2010, modificar l'article 5 dels seus estatuts per adaptar-ho a la normativa vigent que li és d'aplicació.

Actualment IFERCAT està seguint els criteris i tramitació aprovats pel Govern de la Generalitat mitjançant acord adoptat el 23-9-2008, que regula entre d'altres, la modificació d'entitats del sector públic de la Generalitat.

16.- Instruccions Internes d'IFERCAT:

- *IFERCAT no disposa de les instruccions internes a què fa referència l'article 175 de la Llei de contractes del sector públic, que va entrar en vigor l'1 de maig del 2008. Tot i així, les licitacions s'han efectuat d'acord amb les prescripcions d'aquesta llei.*

Es recomana que IFERCAT elabori un manual d'instruccions que garanteixi que els procediments de contractació compleixen els principis de publicitat, concurrència, transparència, confidencialitat, igualtat i no discriminació, tal com requereix la Llei de contractes del sector públic.

Posar de manifest que el Consell d'Administració d'IFERCAT, en la sessió celebrada el 28-4-2011, aprovà les instruccions Internes reguladores dels procediments de contractació no subjecta a regulació harmonitzada, que es poden consultar al perfil d'IFERCAT (<http://www.IFERCAT.cat/>), que està residenciat en la Plataforma de Serveis de Contractació Pública de la Generalitat de Catalunya (<https://contractaciopublica.gencat.cat/>).

17.- Informació a la Junta Consultiva de Contractació Administrativa.

- *Retiment d'informació a la Junta Consultiva. IFERCAT només ha informat a la Junta Consultiva l'adjudicació de dos dels vuit contractes que li havia de comunicar l'exercici 2008 en relació a la mostra fiscalitzada.*

Cal que IFERCAT revisi els circuits d'informació relatius a la comunicació de les adjudicacions a la Junta Consultiva.

Es vol posar de manifest que des de la incorporació d'IFERCAT en l'estructura organitzativa de GISA es segueixen els mateixos circuits que aplica GISA, practicant a la Junta totes les comunicacions preceptives dels contractes que licita IFERCAT.

18.- Fraccionament de contractes.

- *En l'anàlisi de la mostra seleccionada s'ha detectat que en cinc contractes menors corresponents a la contractació dels serveis de selecció de personal hi han aspectes relacionats amb l'objecte dels serveis adquirits, amb el seu cost i amb les dates d'execució dels quals, en opinió de la Sindicatura de Comptes, se'n desprèn que IFERCAT n'ha fraccionat l'adjudicació.*

Cal evitar el fraccionament en l'adjudicació de contractes ja que suposa eludir els requisits de publicitat, el procediment o la forma d'adjudicació que correspondria.

La contractació relativa a la selecció de personal concentrada en personal tècnic va venir donada en funció de les necessitats d'IFERCAT, derivades tant de la rotació del personal com de la necessitat de cobrir noves places. La contractació per separat dels estudis de mercat va venir donada pel fet que el seu resultat determina la contractació o no del professional, com va ser el cas de l'arquitecte.

19.- Adjudicació dels contractes.

- *En un dels cinc contractes adjudicats per procediment obert s'ha observat que la valoració de les ofertes presentades s'ha efectuat segons uns subcriteris que no consten detallats ni ponderats en els plecs de clàusules. També s'han observat diverses incidències en relació a la composició de la Mesa de contractació que va intervenir en l'adjudicació de tres dels cinc contractes tramitats per procediment obert, així com en relació a la formalització de l'acta d'obertura de pliques d'un d'aquests contractes i en dos altres més.*

Es recomana que IFERCAT valori les ofertes d'acord amb criteris d'adjudicació que constin prèviament detallats i ponderats en els plecs de clàusules administratives particulars, per tal de garantir els principis de transparència, igualtat i no discriminació.

També es recomana que IFERCAT estableixi els mecanismes necessaris per tal que les actes de la Mesa de contractació només siguin signades per aquells membres que efectivament han assistit a les reunions, i que les absències que es produeixen es justifiquin adequadament. Així mateix es recomana que es revisin els procediments administratius relatius a l'actuació de la Mesa de contractació, per tal que es formalitzin totes les actes que requereix la llei de contractes.

Pel que fa a la valoració de les ofertes, malgrat que el projecte d'informe esmenta que en cinc dels contractes revisats la valoració dels criteris s'ha efectuat segons uns subcriteris que no consten detallats ni ponderats en els plecs de clàusules, IFERCAT considera que no es tracta de subcriteris sinó d'elements definidors que permeten delimitar millor el concepte integrat en el criteri.

En aquest sentit, s'ha de tenir en compte que han de conciliar-se els principis de publicitat i transparència propis de la contractació administrativa i la necessària

formació del propi criteri que correspon a l'òrgan de contractació en la resolució de concursos, evitant que el compliment del primers faci impossible l'actuació de l'òrgan de contractació, convertint en automàtica la resolució del concurs, caràcter que, a diferència de la subhasta, no té la legislació espanyola.

Pel que respecta a la resta de qüestions sobre la gestió de la contractació posades de manifest per aquesta Sindicatura en les pàgines 58 i 59 i en la conclusió continguda a la pàgina 70 del projecte d'informe, assenyalar que amb motiu de la incorporació d'IFERCAT en l'estructura organitzativa de GISA, IFERCAT està seguint els mateixos circuits i procediments, havent incorporat tota la gestió de la contractació en el sistema SAP, el que suposa una major automatització en la generació de documents i, en conseqüència un menor risc de cometre errors materials.

20.- Execució i pròrroga dels contractes.

- *En un dels contractes fiscalitzats la pròrroga atorgada no consta suficientment justificada en l'expedient. A més, la seva execució s'ha perllongat durant onze mesos mentre que el termini d'execució que estableixen els plecs de clàusules més la pròrroga concedida era de sis mesos.*

Es recomana que IFERCAT estableixi un sistema de seguiment i de control de l'execució dels contractes per minimitzar les desviacions entre els terminis d'adjudicació i els efectivament executats, així com garantir que les necessàries pròrrogues es tramiten d'acord amb la Llei de contractes.

Com es desprèn de l'expedient, l'estudi es va recepcionar el dia 6-6-2008, sens perjudici de que amb posterioritat el consultor presentés una altre còpia de l'informe prèviament lliurat.

Atès tot l'anterior,

SOL·LICITO: Que es tingui per comparegut a IFERCAT en el tràmit d'al·legacions, per efectuades les al·legacions que es contenen en el present escrit, i en els seus mèrits, siguin tingudes en compte en la redacció de l'informe 20/2010-B.

Barcelona a 14 de juliol de 2011.

[Signatura]

Infraestructures Ferroviàries de Catalunya
Pilar Matesanz Sánchez

SINDICATURA DE COMPTES DE CATALUNYA
Av. Litoral, 12-14
08005 – BARCELONA

7. RESPOSTA A LES AL·LEGACIONS

Un cop revisades les al·legacions presentades per Infraestructures Ferroviàries de Catalunya, s'ha modificat parcialment el text original de l'informe pel que fa al setè punt de l'epígraf 5.1, Fiscalització economicofinancera, així com la recomanació recollida en l'últim paràgraf de l'epígraf 2.2.6. Aquesta modificació pot identificar-se en la corresponent nota a peu de plana.

Pel que fa a la resta de l'informe no s'ha alterat el text original per entendre que les al·legacions trameses són explicacions que confirmen la situació descrita o perquè no es comparteixen els judicis exposats.

Sindicatura de Comptes de Catalunya
Av. Litoral, 12-14
08005 Barcelona
Tel. +34 93 270 11 61
Fax +34 93 270 15 70
sindicatura@sindicatura.cat
www.sindicatura.cat

Elaboració del document PDF: octubre de 2011

Dipòsit legal de la versió enquadernada
d'aquest informe: B-35935-2011